

יד מהרש"א

מסכת בבא בתרא

פרק מי שמת

חלק ב'

קמה: – קנג:

July 15, 2015

© Yechezkel Folger 2015

מפתח

דף קמה:	4
תד"ה ואין השביעית	4
תד"ה ואין הבכור	4
תד"ה עשה עמו	4
דף קמו:	4
סוגיא דסבלונות חלק א' רשב"ם ד"ה בעי רבא וד"ה תא שמע	4
סוגיא דסבלונות חלק ב' רשב"ם ד"ה תא שמע	6
סוגיא דסבלונות חלק ג' תוספות ד"ה סבלונות	8
ד"ה איבעיא להו	9
דף קמו:	9
סוגיא דתותרנית חלק א' תד"ה נכנס אחרי'	9
סוגיא דתותרנית חלק ב' תוספות בא"ד לר' יוחנן	9
דף קמז:	10
רשב"ם ד"ה שנאמר והעברתם	10
תד"ה מנין למתנת שכיב מרע	11
דף קמז:	11
סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק א' תד"ה המוכר שטר חוב	11
סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק ב' בא"ד ואם תאמר	13
סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק ג' בא"ד ומיהו קשה לי	15
סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק ד' בא"ד ואם תאמר	17
דף קמח:	19
סוגיא דנתן דקל חלק א' רשב"ם ד"ה איבעיא להו ותד"ה איבעיא להו	19
סוגיא דנתן דקל חלק ב' תד"ה שאמר	21
סוגיא דנתן דקל חלק ג' תד"ה איבעיא להו	22
דף קמח:	22
רשב"ם ד"ה אמר רב ששת	22
דף קמט:	22
סוגיא דשכיב מרע שהודה חלק א' תד"ה שכיב מרע שהודה	22
סוגיא דשכיב מרע שהודה חלק ב' בא"ד וכן משמע	23
סוגיא דשכיב מרע שהודה חלק ג' בא"ד ועוד	24
תד"ה דקא מגמרו וכל אמצע דיבור שבו	26
דף קמט:	26
תוספות ד"ה שייר קרקע וא"ד להך	26
דף קנ:	26
גמרא ומטלטלא	26
תוספות ד"ה קרקע	26
דף קנ:	26
תוספות ד"ה ואלו הן	26
תד"ה מטלטלין	28
דף קנא:	29
רשב"ם ד"ה מלוגא דשטרי	29
תוספות ד"ה גליא דעתה	30
דף קנא: ודף קנב:	30
תד"ה מתו וקיימו	30
תד"ה תנו גט	34

בא"ד כל האומר	34
בא"ד ואם תאמר	34
סוגיא דמעמד שלשתן חלק א' בא"ד דקא [לד"ה תנו עיין בחלק ג]	34
סוגיא דמעמד שלשתן חלק ב' בא"ד ומיהו	37
סוגיא דמעמד שלשתן חלק ג' תוספות ד"ה תנו מנה	37
סוגיא מתנת ש"מ שכתב בה קנין חלק א' תד"ה מתנת שכיב מרע	38
סוגיא מתנת ש"מ שכתב בה קנין חלק ב' בא"ד ודוחק	40
דף קנב:	42
סוגיא מתנת ש"מ שכתב בה קנין חלק ג' בא"ד ואף על גב	42
תד"ה כתב וזיכה ובא"ד פסידא	42
דף קנג:	42
בא"ד וקשה	42
דף קנג:	42
תוספות ד"ה ר' נתן	42
תד"ה אמר רבא	43

דף קמה:

תד"ה ואין השביעית

[דף קמה עמוד ב] בד"ה ואין השביעית כו' זמן עשר כסף כו' ומגיה זמן עשר כסף כו' ולא במשפט בחצי כו' עכ"ל כצ"ל ור"ל דאין הדין נותן שיעזבנו בחצי ימיו דאינו משמט כלישנא בתרא דפ"ק דמכות ולשון מקרא הוא בס' ירמיה וק"ל:

תד"ה ואין הבכור

בד"ה ואין הבכור כו' ואפילו למ"ד כו' מלוה לא הוי ראוי כו' עכ"ל ק"ק ומאי קושיא דמשמע התם דאפי' למ"ד מלוה לא הוי ראוי היינו מלוה בשטר אבל מלוה בע"פ מודה דהוי ראוי ויש ליישב דשוכנינות אף על גב דע"פ הוא מ"מ דומה למלוה בשטר כיון דנגבית בב"ד בעונתה ואין נאמן עליה לומר פרעתי ודו"ק:

תד"ה עשה עמו

בד"ה עשה עמו כו' וריב"ם פי' דגרסינן איפכא עשה כו' כצ"ל:

דף קמו.

סוגיא דסבלונות חלק א' רשב"ם ד"ה בעי רבא וד"ה תא שמע

[דף קמו עמוד א] בפרשב"ם בד"ה בעי רבא כו' אם לא בלו כו' שאין עשויין ליבולות מי הדרי עמהן כו' עכ"ל ר"ל דבכה"ג אם יחזרו העשויין ליבולות עם שאינן עשויין ליבולות נמי קמבעיא ליה מדפשיט ליה מההיא דר' אחא שר הבירה דמשמע דאיירי שהיו שם עשויין ליבולות ואין עשויין ליבולות ודו"ק:

1) הקדמה

- a) כלה that a חתן gives to a מתנות are סבלונות
- b) סבלונות his (גובה) can take back (be) יורשים or חתן a deals with whether משנה the if the חתן or כלה dies or if the חתן is מגרש the כלה

2) משנה

- a) רשב"ם as explained by רישא
- i) אכל סעודת חתן if
- נגבין aren't עשויין לבלות that are סבלונות (1)
- נגבין are סבלונות שאין עשויין לבלות that are סבלונות (2)
- נגבין are עשויין לבלות that are סבלונות even לא אכל סעודת חתן if ii)

1	אכל	עשויין לבלות	אין נגבין
2	אכל	אין עשויין לבלות	נגבין
3	לא אכל	אפילו עשויין לבלות	וכ"ש אין עשויין לבלות נגבין

b) סיפא

- i) נגבין are "סבלונות מרובין שתחזיר לבית בעלה"
- ii) נגבין aren't "סבלונות מועטין שתשתמש בהן בבית אביה"

3) רשב"ם

- a) "מרובין שתחזיר לבית בעלה" means סבלונות that the חתן was מפרש that the כלה was to take to בעלה (פירש לבית בעלה) בית בעלה
- b) "מועטין שתשתמש בהן בבית אביה" means סבלונות that the חתן was מפרש that the כלה was to use in בית אביה (פירש לבית אביה) בית אביה

4) רשב"ם of המשך

- a) If רישא of the – לא אכל סעודת חתן even if נגבין aren't סבלונות פירש לבית אביה the deals with סתם where the חתן wasn't מפרש

1	אכל	עשויין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	אין נגבין
2	אכל	אין עשויין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	נגבין
3	לא אכל	אפילו עשויין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	נגבין
4	אפילו לא אכל		מועטין שפירש לבית אביה	אין נגבין

5) רשב"ם as explained by אהא ברייתא דר' אהא

- a) In a case of סתם where אכל
- i) As in line 1 the סבלונות that were עשויין לבלות were נגבין
- ii) As in line 2 the סבלונות that were עשויין לבלות were נגבין

6) גמרא

- a) הקדמה
- i) It's more מסתבר that סבלונות that aren't בעין (בלו because) are נגבין – and that נגבין (לא בלו because) are בעין סבלונות that
- b) בעי רבא
- i) In a case of אכל וסתם in the רישא
- ii) If סבלונות are עשויין לבלות but happen to be לא בלו and are בעין – do they count as "אין עשויין" that are נגבין as in line 1 or do they count as "אין עשויין לבלות ובלו" that are נגבין as in line 2

7) מהרש"א as explained by רשב"ם

- a) The איבעיא applies also on an אם תימצי לומר basis where there are both סבלונות and עשויין לבלות ששעשויין לבלות ולא בלו
- b) אין נגבין still be דין – would the – אין נגבין are עשויין לבלות ולא בלו that אם תימצי לומר where there are also עשויין לבלות that are נגבין

8) גמרא

- a) קשיא

- i) be סבלונות שעשוין from the איבעיא פושט ר' אחא of ברייתא that involved both מחלק that the ברייתא wasn't משמע and it's – סבלונות שאין עשוין לבלו and לבלות אין נגבין and that both are עשוין לבלות ולא בלו and עשוין לבלות ובלו between

סוגיא דסבלונות חלק ב' רשב"ם ד"ה תא שמע

בד"ה תא שמע סבלונות כו' ה"מ לתרוצי כשאין עשוין ליבלות או בעשוין ליבלות ובלו כו' עכ"ל מלת ובלו קאי נמי על אין עשוין ליבלות וכיון דהך סיפא בפירוש קמייירי כפרשב"ם במתניתין דין אין עשוין ליבלות ועשוין ליבלות שוין בו דבמועטים שפירש כדי שתשתמש בהן בבית אביה אפי' בלא אכילת חתן שם וגם אין עשוין ליבלות אין נגבין ומיהו לא עדיף דין מועטין בסיפא מדין עשוין ליבלות ואכל חתן שם דברישא אלא דדינא שוה והשתא שפיר פשיט מדין מועטין שפירש ובלא אכילת חתן אעשוין ליבלות דברישא באכילת חתן וגם התוס' דלא נקטו בדברי רשב"ם רק בלו ניהא דקאי אעשוין ליבלות ואאין עשוין ליבלות ושייך שפיר לומר בלו אף באין עשוין ליבלות ע"י תשמיש וכגון דאבדו או נגנבו או נשרפו כמו שמפורש לקמן בדברי התוס' ותו לא מידי מכל מה שהקשה מהרש"ל ואין להאריך:

1	אכל	עשוין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	אין נגבין
2	אכל	אין עשוין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	נגבין
3	לא אכל	אפילו עשוין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	נגבין
4	אפילו לא אכל		מועטין שפירש לבית אביה	אין נגבין

1) גמרא of the המשך

a) as explained by מהרש"א and רשב"ם that discusses further below

i) Be פושט the איבעיא from the סיפא of the משנה that according to רשב"ם teaches that where פירש לבית אביה the דין is אין נגבין

b) The תירוץ of the גמרא isn't relevant to this מהרש"א

2) רשב"ם

ומיהו הוה מצי לתרוצי כשאין עשוין לבלות או כשעשוין לבלות ובלו

3) רשב"ם as understood by the גמרא ביאור – מהרש"א

a) אין נגבין are עשוין לבלות than that that אין נגבין are עשוין לבלות that מסתבר it's more

b) עשוין לבלות ולא בלו than that that אין נגבין are עשוין לבלות ובלו that מסתבר it's more אין נגבין are

c) are שאין לבלות ולא בלו than that אין נגבין are שאין עשוין לבלות בלו that מסתבר it's more בלו שאין עשוין לבלות even that we'll explain below – אין נגבין

d) אין נגבין are שאין עשוין לבלות ולא בלו to say that רבותא it's more of that it follows that אין נגבין are שאין עשוין לבלות ובלו than to say that

e) אין נגבין is a stronger factor to say פירש לבית אביה in line 4 assumes that the גמרא the than in line 1 that's a weaker factor שם סעודת חתן

f) as a result the גמרא assumes further that since in line 1 where אכל (a weak factor for אין נגבין) it follows that in line 4 where פירש לבית אביה (a strong factor for אין נגבין) the רבותא teaches the דין is even

for עשויין לבלות – whether they're ביעין and לא בלו and even if they're not end and בלו

1	אכל	עשויין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	אין נגבין
2	אכל	אין עשויין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	נגבין
3	לא אכל	אפילו עשויין לבלות	סתם ולא פירש לבית אביה	נגבין
4	אפילו לא אכל	אפילו שאין עשויין לבלות בין בעין כשלא בלו בין שלא בעין (כשבלו)	מועטין שפירש לבית אביה	אין נגבין

- g) and since in line 4 אין עשויין לבלות are נגבין אין whether בלו or לא בלו – it's a כל שכן that עשויין לבלות are נגבין אין whether בלו or לא בלו
- h) the גמרא also assumes that – because פירש לבית אביה is a stronger factor for אין נגבין than אכל – the דין of אין נגבין in line 4 (where פירש and לא אכל and all סבלונות are אין עשויין לבלות or not עשויין לבלות) is at the same level of רבותא as the דין of אין נגבין in line 1 (where סתם and אכל and only עשויין לבלות are נגבין אין)
- i) That's why the גמרא asks that – since in line 4 there is never a חילוק between בלו and לא בלו – it follows that in line 1 עשויין לבלות ולא בלו should have the same דין as עשויין לבלות and both should be נגבין אין
- 2) רשב"ם in "ומיהו הוה מצי לתרוצי" of ביאור – מהרש"א
- a) read רשב"ם as if רשב"ם had added the word **ובלו**:
- "ומיהו הוה מצי לתרוצי כשאין עשויין לבלות **ובלו** או כשעשויין לבלות ובלו"
- b) רשב"ם means that the גמרא could have answered that there's no reason to assume that the סיפא in line 4 teaches the big חידוש that אין עשויין לבלות are נגבין אין in all cases – when it's possible that the סיפא teaches only the smaller חידוש that סבלונות aren't נגבין if they're not ביעין because they're בלו עשוי לבלות and אין עשוי לבלות and מכל שכן if they're בלו עשויין לבלות – but סבלונות that aren't ביעין and are לא בלו are נגבין both for עשויין לבלות and עשויין לבלות – so in fact the סיפא doesn't treat עשויין לבלות and עשויין לבלות ולא בלו as the same
- c) – "הוה מצי לתרוצי דבבלו איירי" רשב"ם refers to ד"ה תרגמא at תוספות also means both for עשויין לבלות and עשויין לבלות איירי דבבלו
- d) שאלה
- i) What sort of בלות applies to עשויין לבלות
- e) תשובה
- i) "נאבדו או נשרפו" as mentioned by תוספות
- 3) מהרש"א of המשך

- a) The answers to the question of how the Gemara can rely on the Mishnah by which a father teaches a son to deal with a case that deals with a father and not with a son.

סוגיא דסבלונות חלק ג' תוספות ד"ה סבלונות

תוס' בד"ה סבלונות כו' אבל במרובין אפילו בבלו נמי נגבין עכ"ל כצ"ל ובספר גמרא של א"מ ז"ל נ"ב מרובין היינו אין עשויין ליבולות כלומר שמתקיימין לזמן מרובה ומועטין היינו שמתקיימין לזמן מועט עכ"ל והוא כשיטת הנ"י דבר המתקיים כגון כלי כסף וזהב מקרי מרובין ומאכל ומשתה שאינו מתקיים מקרי מועטין ע"ש ולפי זה דברי התוספות מפורשים כן דלא נחא להו לומר דמרובין היינו שפירש כדי שיבואו עמה לבית בעלה וכן מועטין שפירש שתשתמש בהן בבית אביה כפרשב"ם ומש"ה קשיא להו דברייטא דקתני עשויין ליבולות אין נגבין ומשמע אפי' מרובין דקתני ק' קרנות של כדי יין כו' ובמתניתין תנן מרובין כו' הרי אלו נגבין סתמא משמע אפילו בעשוי ליבולות ותיירצו דפירוש מרובין לאו היינו מרובין ממש אלא דאפילו כלי אחד של כסף כיון דאין עשוי ליבולות מרובין מקרי ופירוש מועטין דאפילו מאה קרנות של מאכל ומשתה כיון דעשויין ליבולות מקרי מועטין ובהני מועטין דמתניתין דהיינו עשוי ליבולות בעינן לקמן רצה לומר דאיבעיא לן לקמן מה דינן בלא בלו אבל אמרובין דמתניתין לא איבעיא לן דאפילו בבלו דהיינו דאי אבדו או נגנבו או נשרפו נמי נגבין כיון דאין עשויין ליבולות ע"י תשמיש בבית אביה והדברים ברורים למבין ומהרש"ל הגיה בדברי התוספות וכונתו לא ידענא ודו"ק:

- 1) נימוקי יוסף and תוספות that is discussed by משנה in the מועטין and מרובין on שיטה – הקדמה
 - a) Unlike מועטין and מרובין – רשב"ם ספא have nothing to do with what בעלה is מפרש
 - b) Instead
 - (1) כלי – מתקיימין לזמן מרובה because they're נגבין are סבלונות מרובין (1) בית בעלה that the אשה will bring them to and it's מסתבר – כלי זהב and כסף
 - (2) for – מתקיימין לזמן מרובה because they're not נגבין aren't סבלונות מועטין (2) example – and it's not מסתבר that the אשה will bring them to and it's not מסתבר – מאכל ומשתה example בית בעלה
- 2) תוספות
 - a) קשיא
 - i) The אהא דר' ברייתא דר' אהא says that even ק' קרנות של יין aren't נגבין because what's relevant is that they're עשויין לבלות and it doesn't matter that they're מרובין – yet מועטין or מרובין are סבלונות what's relevant is whether the משנה says
 - b) תירוצ'
 - i) To make the ברייתא consistent with the משנה it must be that the משנה refers to מועטין as עשויין לבלות and מרובין as עשויין לבלות
- 3) מהרש"א as explained by תוספות of המשך

ובהני מועטין כלומר בעשויין לבלות – בעינן (כלומר) איבעיא לן (בשורה 1 כשאכל ולא פירש) מה דינן בלא בלו – אבל במרובין (כלומר בשאין עשויין לבלות) לא איבעיא לן (בשורה 1 כשאכל ולא פירש) דאפילו בבלו כגון שאבדו או שנגנבו או נשרפו פשיטא נמי נגבין כיון דאין עשויין לבלות על ידי תשמיש בבית אביה

ד"ה איבעיא להו

בד"ה איבעיא להו כו' אבל פחות מדינר לא וקא אמר כו' עכ"ל כצ"ל:

דף קמו:

סוגיא דתותרנית חלק א' תד"ה נכנס אחרי'

[דף קמו עמוד ב] בד"ה נכנס אחריה כו' ולפי זה לא היתה תותרנית כו' ור"ש פי' שנשאה כבר ונמצאת תותרנית כו' עכ"ל ר"ל לפירוש רבינו יעקב דבארוסה איירי שדקדק לומר שלא נכנס אחריה אלא לבדקה ולא לשום נישואין ע"כ דלאו תותרנית היתה ומש"ה אם היה נכנס עמה גם לשם נישואין היה יורשה אבל אם היתה תותרנית גם אם היה נכנס נמי לשם נישואין לא היתה נשואה לו ולא היה יורשה דלשם בדיקה ודאי נמי נכנס עמה וכיון דמצאה תותרנית ודאי דלא כנס אבל לפרשב"ם דנשואה היתה אדרבה ע"כ דנמצאת תותרנית דאל"כ הרי כשבדקה ולא מצאה תותרנית הרי נתפייס ולא היה דעתו עוד לגרשה וכיון שמתה אח"כ אמאי אינו יורשה וק"ל:

1) הקדמה First

a) ארוסה if she's a נשואה but not if she's an יורש אשתו is בעל

2) Second – רשב"ם – הקדמה

a) נתן בה עיניו לגרשה if יורש אשתו נשואה isn't בעל A

3) גמרא

מעשה באדם אחד שאמרו לו שאשתו תותרנית היא נכנס אחרי' לחורבה לבדקה נפל
עלה חורבה ומתה

אמרו חכמים מתה אינו יורשה [לגרסת רשב"ם הואיל ונכנס אחרי' לבדקה] [לגרסת
רבינו תם – הואיל ולא נכנס אחרי' אלא לבדקה]

4) מהרש"א as explained by רשב"ם of שיטה

a) The case involves an אשה נשואה whom בעל wasn't יורש because if נתן בה עיניו לגרשה – and in fact he found that she was a תותרנית – note that if he had found that she wasn't a תותרנית he would have been נתפייס and he'd no longer have been לגרשה בדעתו לגרשה

5) מהרש"א as explained by רבינו יעקב [רבינו תם] of שיטה

a) The case involves an ארוסה and בעל found that she wasn't a תותרנית – he would have been יורש the אשה if besides his purpose to be בודקה he had the additional purpose to be נשוא the אשה if he finds that she's not a תותרנית

סוגיא דתותרנית חלק ב' תוספות בא"ד לר' יוחנן

בא"ד לר' יוחנן כו' משעת נתינה ולר"ל משעת כתיבה ולמאי דמפרש ר"י התם אית ליה לר"ל כו' דאיכא בין כו' עכ"ל כצ"ל וע"ש דמיייתי התם מימרא דלר"י משעת כתיבה ולר"ל משעת נתינה ומכח קושיא מפיך להו התם וקאמר לר"י משעת נתינה ולר"ל משעת כתיבה והיינו דאיכא בין ר"ש לרבנן לר"ש משעת כתיבה ממש ולרבנן משעת כתיבה היינו משעת חתימה והלכה כרבנן וא"כ בין לר"י ובין לר"ל דאין מוציאין פירות משעת כתיבה אף על גב דדעתו לגרשה ומהרש"ל הגיה בדברי התוס' הרבה לאין צורך וק"ל:

1) גיטין יז:

a) הוה אמינא

i) נתן בה עיניו – presumably because – אין לבעל פירות משעת כתיבת הגט says ר' יוחנן שיטת רשב"ם as in לגרשה

ii) אין לבעל פירות משעת נתינת הגט says ריש לקיש

b) איפוך after מסקנא

i) אין לבעל פירות משעת נתינת הגט holds ר' יוחנן

ii) means ר' שמעון "משעת כתיבה" – אין לבעל פירות משעת כתיבה holds at ריש לקיש משעת חתימה actually means "משעת כתיבה" that the הלכה כרבנן but משעת כתיבה ממש

2) תוספות of המשך

a) דעתו if פירי loses his right to בעל that רשב"ם would support הוה אמינא in the ר' יוחנן לגרשה

b) ריש לקיש or from ר' יוחנן from either רשב"ם to ראי' there's no מסקנא But for the רבנן according to

דף קמז.

רשב"ם ד"ה שנאמר והעברתם

[דף קמז עמוד א] בפרשב"ם בד"ה שנאמר והעברתם כו' ואית דמפרשי מדשני כו' ולא נהירא כו' דהא ונתתם נמי חשבין מיותר כו' עכ"ל ויש לדקדק דהא מאן דדריש ליה מוהעברתם לא חשיב ונתתם מיותר וכדמסיק אורחא דקרא הוא וא"כ שפיר יש לקיים פירוש אית דמפרשי למסקנא וי"ל דמשמע ליה דכמו דלמאן דדריש ליה מונתתם היינו מיתורא ה"נ מאן דדריש ליה מוהעברתם היינו מיתורא דונתתם נמי לא איצטריך למכתב אלא דקאמר אילו הוה כתיב ונתתם לא הוה דריש מיניה יתורא כיון דאורחיה דקרא הוא וק"ל:

1) הקדמה

איש כי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו

2) גמרא

מנין למתנת שכיב מרע שהיא מן התורה – ר' זירא מדכתיב והעברתם – רב נחמן דכתיב ונתתם דמיותר – ר' זירא ונתתם אינו מיותר דאורח' דקרא הוא

3) רשב"ם

a) First relies on the the same as of יתור ר' זירא – שיטה of ונתתם יתור

b) ונתתם instead of והעברתם of פסוק relies on the use by ר' זירא – שיטת אית דמפרשי

c) "דהא ונתתם נמי חשבין מיותר באותה סוגיא": אית דמפרשי disagrees with רשב"ם

4) מהרש"א

a) הקדמה

- i) ר' זירא says because it can't be that אית דמפרשי disagrees with רשב"ם – לכאורה the first פסוק could have used ונתתם in place of והעברתם – since if the פסוק did say ונתתם instead of והעברתם that would have been מיותר
- b) קשיא
 - i) But ר' זירא holds that it's מיותר for ר' זירא since ר' זירא wouldn't have been ונתתם But אית דמפרשי of שיטה רשב"ם accept the – so why doesn't ונתתם to say אורח' דקרא
- c) תירוצ'
 - i) that's ר' זירא in פשט רשב"ם prefers because אית דמפרשי disagrees with רשב"ם based on the פסוק using והעברתם instead of saying neither nor והעברתם

תד"ה מנין למתנת שכיב מרע

תוס' בד"ה מנין למתנת ש"מ שהיא מן התורה כו' דהא רב נחמן גופיה אית ליה לקמן דאינה כשל תורה כו' עכ"ל מיהו מלשון גירסת הספרים שלנו דקאמר ורבא אמר רב נחמן מתנת ש"מ מדרבנן כו' משמע דקושטא הוא דרבא משמיה דרב נחמן גופיה פליג אדלעיל אבל גירסת הרא"ש לקמן אמר רבא א"ר נחמן כו' ואולי שכן היה ג"כ גירסת התוס' ותו לא מידי וק"ל:

דף קמז:

סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק א' תד"ה המוכר שטר חוב

[דף קמז עמוד ב] בד"ה המוכר שטר כו' ומשמע דוקא גבי בעל כו' אבל לגבי אחריני לא תוכל למכור כו' עכ"ל בהדיא נמי אמרינן התם הכי דלגבי אחריני לא תוכל למכור מה"ט פן תמחול לבעלה אלא דאיכא לאוקמא הך מלתא כמאן דלא דאין דינא דגרמי ומש"ה הוצרכו להקשות מדיוקא דדוקא גבי בעל כו' דההיא מוקמינן לה התם כו' מ דדאין דינא דגרמי וק"ל:

בסיוע דר' אליעזר מנחם פאלגער

- 1) הקדמה

מלוה המוכר שטר חוב ללוקח וחזר מוכר ומחלו ללוה מחול
- 2) רשב"ם
 - a) הפסד לוקח for his מפצה the מוכר must be דאין דינא דגרמי ר' מאיר who is
- 3) ר"י שיטה – תוספות
 - a) If the שטר required the לווה ultimately to pay 100 to the מלוה and the לוקח paid 10 for the שטר – then for מאיר ר' the מוכר needs to pay 10 to the לוקח based on דינא – not 100
- 4) ב"ק פט.
 - a) ברייתא First
 - i) because she has no money of her own to pay to the האשה שחבלה באחרים פטורה – ניזק
 - b) גמרא

- i) Assume that the אשה has a כתובה that would pay her 100 זוז if she is נתגרשה or נתאלמנה and that the כתובה value of the הנאה טובת is 10 while the אשה is תחת בעלה
- ii) קשיא
- (1) Why don't we demand that the אשה sell her כתובה to a לוקח for its הנאה טובת value of 10 and pay the 10 to the ניזק
- iii) תירוץ
- (1) By doing so we'd be מפסיד the לוקח because we expect that the אשה would afterwards be מוחל the חוב of בעל to pay the כתובה
- c) Second ברייתא
- i) היא שחבלה בבעלה לא הפסידה כתובתה
- d) גמרא
- i) קשיא
- (1) Why don't we tell her to sell the כתובה to בעל for the 10 טובת הנאה and to pay the 10 to בעל – after all she won't be מפסיד the בעל if she's מוחל his חוב to pay her כתובה
- ii) תירוץ
- (1) The אסור לאדם שישהא את אשתו אפילו שעה ר' מאיר follows ברייתא אחת בלא כתובה
- 5) מהרש"א as explained by תוספות of המשך
- a) We established in the first ברייתא that we don't tell the אשה to sell the כתובה for 10 to a לוקח because the אשה would be מפסיד the לוקח when the אשה is later מוחל the כתובה to benefit בעל
- b) שאלה
- i) if – contrary to the שיטה of ר"י – מאיר ר' who is דגרימי requires the מוכר to pay to the לוקח the entire 100 potential value of the שטר – מחילה by the אשה wouldn't be מפסיד the לוקח
- ii) does this prove that the שיטה of ר"י is correct and the אשה would be מפסיד the לוקח by מחילה because דגרימי would only require the אשה to pay 10 to the לוקח
- c) תשובה
- i) This is no ראי because there's no proof that the first ברייתא follows ר' מאיר – and it's only מאיר ר' who is דגרימי in the first place
- ii) But the second ברייתא is a ראי to ר"י – שיטת ר"י – because we've established that this ברייתא needs to follow ר' מאיר anyway to take advantage of his שיטה that – if the אשה were to be מוחל someone other than בעל – the אשה would be מפסיד the לוקח by מחילה because דגרימי would only require the אשה to pay 10 to the לוקח

בא"ד וא"ת מ"מ הפסדתם הרבה שהרי גרושה היתה כו' עכ"ל כ"ה בכל נוסחות שלפנינו גם בתוס' ישנים ומהרש"ל מחק ואם תאמר מלשון התוס' והגיה ומכל מקום כו' בוי"ו והוא מוסב אדלעיל ולא ידענא מהיכא פסיקא דלא נאמר כן לקושייתם וא"ת כו' שצריכה להחזיר כל ההפסד שהיה להם עכשיו כשהיתה גרושה מדין דינא דגרמי דכ"כ גרמו להפסיד ללקוחות אף על גב שלא נתנו בה רק מועט דהיינו טובת הנאה אם תתגרש או שתמות קודם לבעלה ובהך דמוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו שאין צריך להחזיר ללוקח אלא מה שנתן בו היינו גמי משום דכך הוא שוה החוב עכשיו למכרו בשלא נגבה עדיין והלוקח יגבנו וכן לקמן בגרושה שהפסידה הלקוחות הרבה שכך נתנו לה כמו ששוה עכשיו למכור ובההיא דהחובל כיון דמחלה לבעלה קודם שנתגרשה אז נתחייבה מדינא דגרמי ולא תחייב לשלם (לו) {לה} רק מה שנתנו לה אף אם נתגרשה אח"כ דהא בשעה שמחלה לא היה שוה רק כפי מה שנתנו לה והשתא מכח קושית וא"ת מ"מ כו' הוצרכו לומר תירוץ אחר ואומר ר"י דשמא קטנה כו' דהשתא אין ראיא מכאן (לעיל) אדלעיל וק"ל:

- a) to this point we've dealt with אופנים where the לוקה paid 10 and at the time of מחילה the שטר is still worth only 10
- b) שאלה - for שיטת ר"י according to מאיר ר' does the מוכר need to pay 10 or 100 to the לוקה where the לוקה paid 10 and the value of the שטר at שעת מחילה has risen to 100
- c) תשובה – מהרש"ל of תשובה – the מוכר pays only 10 because this is the actual out-of-pocket הפסד of the לקוחות
- d) תשובה – מהרש"א of תשובה – the מוכר pays the value (100 in our case) the לקוחות would have realized at the time of the מחילה if there were no מחילה - and it's a כל שכן that the מוכר pays 100 if the לקוחות paid 100 and at the time of מחילה that שטר is still worth 100 – an example is a כתובה that an אשה גרושה sells to לקוחות

a) **אם** sold her **כתובה** to **לקוחות** for 10 before she was **נתגרשה** and later died – once she was **נתגרשה** the **כתובה** was worth 100 – **ברת** was **אם** – **אם** claimed that the **כתובה** was theirs because they had bought it from **אם**

b) **אם** said that since **אם** after she sold the **כתובה** could have been **מוחל** the **כתובה** in favor of **בעל** – **ברת** inherited this right and could also be **מוחל** the **כתובה** in favor of **אביה**

4) מוחל the ר' מאיר who says that ר"י holds that according to תוספות of המשך who says that לקוחות actually paid the 10 only pays

- 13

- c) But "ואומר רבי" that this גמרא isn't a 'ראי' to שיטת ר"י and in fact according to ר' ברת the מוחל must pay 100 even where the כתובה is still worth 10 – and still ברת gain by the מחילה because the גמרא deals with a ברת who is a קטנה and can't be גובה anything at all from ברת
- d) Note that –although the סוגיא isn't a 'ראי' to שיטת ר"י – the סוגיא isn't a קשיא to שיטת ר"י as understood by מהרש"ל and there's no **need** to say that the case involves a קטנה
- 5) מוחל ר' מאיר holds that ר"י according to מהרש"א says that the 100 value of the כתובה at the time of מחילה of תוספות המשך
- a) – "ואם תאמר" מ"מ הפסידתם הרבה שהרי גרושה היתה" – meaning the סוגיא is a קשיא to שיטת ר"י – since for שיטת ר"י as understood by מהרש"א the מוחל must pay the 100 value of the כתובה at the time of מחילה so that לקוחות recover their full הרבה – and ברת and בעל would gain nothing if ברת is מוחלת the כתובה
- b) and ברת answers that the סוגיא isn't a קשיא to שיטת ר"י because ברת is a קטנה and ברת gain because the לקוחות can't be גובה anything at all from ברת
- 6) מהרש"א of המשך
- a) מהרש"א of שיטת קשיא
- i) In חלק א' of this סוגיא we established that a מוחל שטר חוב needs to pay the לקוחות only the 10 they paid
- b) תירוצ
- i) The שטר there is worth only 10 at the time of the מחילה because the לקוחות still needed to be גובה the שטר
- 7) מהרש"א of המשך
- a) and the קשיא of תוספות that is considered in detail in חלק ג' and חלק ד' of this סוגיא
- i) מצא שובר לכתובה – בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל – בבא מציעא in גמרא
- (1) קשיא
- (a) why aren't we חושש that the שובר was written and dated in ניסן – in סיון before the אשה was נתגרשה and בעל paid her כתובה the אשה sold her כתובה for 10 because 10 was the טובת הנאה value of the כתובה before גירושין – it was only afterwards in תשרי that the אשה was נתגרשה and the שובר was paid and the שובר was delivered
- (b) so that if we now return to בעל the שובר that has a ניסן date it will wrongly appear that the כתובה had been paid before the לקוחות bought the כתובה and that the כתובה had no value when it was bought by the לקוחות – and by this wrong impression we'll be "מטריף" the לקוחות by שלא כדן them מפסיד
- (2) רבא by תירוצ
- (a) the אשה won't be כדן by returning the שובר because the אשה anyway has the right to be מוחל the כתובה in favor of בעל

ii) תוספות

קשיא (1)

(a) רבא to קשיא we have this שיטת ר"י Even for

(i) Why aren't we חושש that the אשה was already גרושה when she sold her כתובה and the לקוחות paid 100 for the full value of the כתובה

(ii) So that for מאיר ר' who is דינא דגרמי she has no real option of making a מחילה since she'd then have to pay 100 to the לקוחות – and it follows that by being מחזיר the שובר we might cause her to be טורף מלקוחות שלא כדין

b) Here תוספות follows the שיטה that מהרש"א established earlier that it's a כלל that for מאיר ר' according to ר"י the מוכר needs to pay 100 where לקוחות paid 100 and the שטר is still worth 100 at מחילה שטר

8) מהרש"א of המשך

a) קשיא

i) In חלק א' of this סוגיא we also established for "אשה שחבלה" that she need pay only 10 if she's מוחל her כתובה – and it's because she needs to pay only 10 that we're חושש that she'll be כתובהה

b) תירוצ

i) We're חושש that she'll be מוחל her כתובה before she's נתגרשה at a time when the כתובה still has only a 10 value טובת הנאה

סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק ג' בא"ד ומיהו קשה לי

בא"ד ומיהו קשה לי מכל מקום יטרוף לקוחות שלא כדין שהרי יחזרו עליה ממה שנתנו בה לכל הפחות ואומר ר"י בדבר מועט כזה כו' עכ"ל צריך לומר דודאי גם אם השובר ניתן בניסן היא צריכה להחזיר ללקוחות מה שנתנו לה אלא שאנו אומרים שעשתה קנוניא עם בעלה אבל למחול לבעלה בחנם לא תעשה כיון דלכל הפחות יחזרו עליה מה שנתנו לה אבל ק"ק דאם כן כיון דלא אמרינן במחילה שעשתה קנוניא עם בעלה תקשי להו נמי לעיל בההיא דהחובל למה תמחול לבעלה בחנם כיון שצריכה להחזיר לכל הפחות ללקוחות מה שנתנו לה גם בדברי הרא"ש בפ"ק דמציעא משמע דשייך במחילה קנוניא ודו"ק:

1) דף יט: at בבא מציעא in גמרא – הקדמה

a) מצא שובר לכתובה בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל

b) קשיא

i) why aren't we חושש that the שובר was written and dated in ניסן – In סיון before the אשה was נתגרשה and בעל paid her כתובה the אשה sold her כתובה for 10 because 10 was the טובת הנאה value of the כתובה before גירושין – it was only afterwards in תשרי that the אשה was נתגרשה and the כתובה was paid and the שובר was delivered

ii) so that if we now give בעל the שובר that has a ניסן date it will wrongly appear that the כתובה had been paid before the לקוחות bought the כתובה and that the

הכתובה had no value when it was bought by the לקוחות – and by this wrong impression we'll be "מטריף" the לקוחות by being מפסיד them כדין שלא כדין

c) רבא by תירוצ

- i) the אשה won't be טורף מלקוחות שלא כדין since because the אשה anyway has the full right to be מוחל the כתובה in favor of בעל

2) תוספות of המשך

a) Assume that the סוגיא applies also for מאיר ר' who is דגרימי

b) Now

- i) If we were to hold against the שיטה of ר"י that אשה would for מאיר ר' have to pay 100 to the לקוחות for the הפסד caused by her מחילה even if the actual הפסד is only 10 – then since מחילה would cost her 100 – practically she can't make a טורף – it would follow that by being מפיק the שובר the אשה would be טורף from לקוחות what she couldn't take from them by מחילה
- ii) So it must be that the שיטה of ר"י is correct – that if she's מוחל she's not responsible to pay back 100
- iii) Note by the way that this proof applies for מהרש"א as well as for מהרש"ל – because the point of the סוגיא is that the אשה could have been מוחלת the כתובה as soon as לקוחות bought the כתובה before she was נתגרשה when the כתובה still had only a טובת הנאה value of 10

c) קשיא

- i) But even for ר"י the אשה won't be מוחלת because then she'd need to pay 10 while if she's מפיק the שובר she pays nothing

d) תירוצ

- i) The 10-זוז amount is small
- ii) And we can accept that she could practically be מוחל the כתובה despite this small הפסד

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) The אשה will have to pay back 10 anyway for having sold to לקוחות a כתובה that was already paid – so why does קשיא in its תוספות assume that by being מפיק the שובר the אשה will be מרויח by not having to repay even the 10 that the לקוחות paid

b) תירוצ

- i) The אשה will be מרויח by being מפיק the שובר because we're חושש that בעל is entering into the following קנוניא with the אשה: of the 100 that בעל would otherwise have to pay to לקוחות on the כתובה he gives the אשה 10 to pay back the לקוחות for having sold to them a כתובה that appears to be already paid and 5, for example, as a profit, and he keeps 85

- ii) While if she's מוחל the כתובה she would be מפסיד the 10 – but see the next קשיא
- c) קשיא
- i) Why don't we assume that for her מחילה she'd also make the same קנוניא with בעל to cover the 10 and give her a profit
- d) תירוץ possible
- i) for some reason we're not חושש for a קנוניא on מחילה
- e) קשיא
- i) It must be that we're חייש for קנוניא also on מחילה because otherwise – in the אשה in סוגיא mentioned earlier in this סוגיא – why are we חייש that the אשה would be מפסיד לקוחות by being מוחל her כתובה if this would cost the 10
- ii) Besides – from רא"ש in בבא מציעא it also appears that there is a חשש קנוניא for מחילה

סוגיא דהמוכר שטר חוב חלק ד' בא"ד ואם תאמר

בא"ד וא"ת מאי האי כו' ניהוש דלמא כתבה ליתן בניסן כו' והלכה והכניסותה לבעלה שאז כו' עכ"ל פי' לבעלה שני וע"כ בגרושה שנשאה בעל שני בין ניסן לתשרי והכניסותה לו כתובתה מבעלה הראשון ולפי מה שפירשו בפ"ק דב"מ דבגרושה ליכא למיחש הכי כמ"ש התוספות לעיל אין מקום לקושייתם הכא אבל קושייתם לפי מה שכתבו לעיל דבגרושה נמי איכא למיחש הכי אלא דמוקמינן להך ברייתא כמאן דלא דאין דינא דגרמי ולפי זה הקשו הכא שפיר אכתי מגרושה ושמא הכניסותה כתובתה לבעל שני ודו"ק:

- דף יט: at בבא מציעא in מצא שובר of שקלא וטריא – refer again to the הקדמה א'
- a) מצא שובר לכתובה בזמן שהאשה מודה יחזיר לבעל
- b) קשיא
- i) why aren't we חושש that the שובר was written and dated in ניסן – in סיון before the אשה sold her כתובה for 10 and נתגרשה בעל paid her כתובה because 10 was the value of the כתובה before גירושין – it was only afterwards in תשרי that the אשה was נתגרשה and the כתובה was paid and the שובר was delivered
- ii) so that if we now return to בעל the שובר that has a ניסן date it will wrongly appear that the כתובה had been paid before the לקוחות bought the כתובה and that the כתובה had no value when it was bought by the לקוחות – and by this wrong impression we'll be "מטריף מלקוחות" to be מפסיד the כדין שלא לקוחות
- c) רבא by תירוץ
- i) the אשה won't be כדין שלא לקוחות by returning the שובר because the אשה anyway has the full right to be מוחל the כתובה in favor of בעל
- 2) refer again to תוספות mentioned earlier
- a) Assume that the סוגיא also applies for מאיר ר' who is דינא דגרמי
- b) Now

- i) If we were to hold against the שיטה of ר"י that אשה would for מאיר ר' have to pay 100 to the לקוחות for the הפסד caused by her מחילה even if the actual הפסד is only 10 – then since מחילה would cost her 100 practically she can't make a טורף אשה – it would follow that by being מפיק the שובר the אשה would be טורף from לקוחות what she couldn't take from them by מחילה
 - ii) So it must be that the שיטה of ר"י is correct – that if she's מוחל she's not responsible to pay back 100
- 3) תוספות of המשך
 - a) קשיא
 - i) Even for שיטת ר"י we have this קשיא to רבא
 - (1) Why aren't we חושש that by סיון she was already a גרושה and the לקוחות paid 100
 - (2) So that for מאיר ר' who is דינא דגרמי דאין she has no real option of making a מחילה since she'd then have to pay 100 to the לקוחות – and it follows that by being מחזיר the שובר we might cause her to be כדין שלא מלקוחות
 - b) תירוצ of תירוצ here
 - i) the גמרא at בבא מציעא doesn't follow מאיר ר' and isn't דינא דגרמי – it follows that the אשה wouldn't have to pay לקוחות anything if she were מוחל
 - ii) but note that this תירוצ would cause the גמרא not to be a ראי to ר"י שיטת
 - c) בבא מציעא in תוספות of תירוצ
 - i) we're not חייש that she sold her כתובה for 100 when she was already a גרושה and that she will claim that the כתובה had already been paid in ניסן
 - ii) because – if she's מפיק the שובר she'd have to reimburse the לקוחות 100 for having sold them for 100 a כתובה that was already paid and no קנוניא could protect the אשה – since the בעל would have to give her the entire 100 just to make her whole – and if he does give her 100 there is no gain to him from the אשה nor is there any benefit to the אשה
- 4) מהרש"א of תוספות המשך
 - a) קשיא
 - i) In the case of מצא שובר why aren't we חושש that the אשה couldn't be מוחל the כתובה because before she sold the כתובה to לקוחות she was already נתגרשה from בעל כתובה-rights against בעל זוכה to her who was בעל שני to נישאת and בעל ראשון – and אשה was never in a position to use מחילה to take away the rights of the לקוחות to her כתובה
- 5) מהרש"א
 - a) This קשיא doesn't apply to the תירוצ by תוספות in בבא מציעא to the previous קשיא because for that תירוצ we're not חושש that אשה might have sold her כתובה after she was already a גרושה

דף קמח.

סוגיא דנתן דקל חלק א' רשב"ם ד"ה איבעיא להו ותד"ה איבעיא להו

[דף קמח עמוד א] בפרשב"ם בד"ה איבעיא להו כו' אם נתן דקל לאדם אחד ונמלך וחזר ונתן כו' עכ"ל דבלא נמלך משמע ליה דפשיטא דלא שייר לעצמו מקום פירי כדלקמן גבי בית לאחד ודיוטא לאחד דלא שייר נמי לעצמו כלום ולא מיבעיא ליה התם אלא אם שייר מקום לבעל הדיוטא מיהו הכא לא ניהא ליה לפרושי דמיבעיא ליה אם שייר מקום לבעל הפירי דודאי עיקר המתנה לבעל דקל ואם כשנתן הדקל לא שייר לעצמו לבעל פירות נמי לא שייר ולהכי מפרש ליה בנמלך מיבעיא ליה אם שייר לעצמו מקום פירי כשנתן לזה הדקל אם כן שוב אחר כך כשנתן הפירות לאחר נמי שייר לעצמו מקום פירי ואם עמד אינו חוזר וה"מ לפרושי נמי הכא דלענין כשייבש האילן דיקוץ ענפיו מבעיא ליה כמו שמפרש לה לקמן גבי שייר לעצמו מהו אלא דניהא ליה הכא לפרושי טפי דאמתני' קאי בשכיב מרע ששייר כל שהוא אי הוה מתנתו מתנה אם עמד או לא משא"כ לקמן גבי שייר לעצמו דע"כ ליכא לפרושי לענין אם עמד חוזר דהא עכ"פ שייר הפירות לעצמו ולכך פי' לענין ענפים ויש לדקדק דכיון דבנמלך מבעיא ליה א"כ את"ל דלא שייר לעצמו מקום פירות מאי קא מיבעיא ליה שוב בשייר לעצמו פירות אם שייר מקום פירי דהא בנמלך נמי היה משייר לעצמו הפירות מעיקרא ואפ"ה קאמר באת"ל דלא שייר לעצמו מקום פירי ולפי גירסת דחוץ מפירותיו ניהא דמשום לישנא יתירא קמבעיא ליה מיהו לפי זה ה"מ למיבעיא מעיקרא בנתן דקל לאחד ושייר לעצמו פירות ואת"ל דלא שייר מקום פירי חוץ מפירותיו מהו ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) שכיב מרע שכתב לנכסיו ולא שייר – אם עמד חוזר
- b) שכיב מרע שכתב לנכסיו ושייר – אם עמד אינו חוזר

2) Second נמלך – הקדמה

- a) If a שכיב מרע gives certain נכסים to ראשון but is שייר other נכסים – and the מרע is later נמלך and gives the נכסים to שני – then
 - i) שני to מתנה the מתנה received his ראשון since when שייר there was a ראשון hadn't yet been made – but for שני there was no שייר
 - ii) and it follows that if the מרע is עומד he can't be חוזר from ראשון but can be שני חוזר from שני

3) Third לא נמלך – הקדמה

- a) If a שכיב מרע gives certain נכסים to ראשון and later gives נכסים to שני – and the מרע wasn't נמלך between the מתנה to ראשון and the מתנה to שני – there is no חוזר for ראשון or for שני - and it follows that if the מרע is עומד he can be חוזר from both ראשון and שני

4) Fourth הקדמה

- a) If a מוכר sells a בית to one person and at the same time sells the דיוטא to a second person – there is an איבעיא whether the מוכר gives מקום הוצאת זיזין to the בית or to the קונה דיוטא – but it's a פשיטות that the מוכר doesn't leave מקום הוצאת זיזין for himself

5) איבעיות – גמרא

- a) "דקל לאחד ופירותיו לאחר מהו מי שייר מקום פירי או לא" – איבעיא of the first לשון
- b) "אם תימצי לומר לאחר לא הוי שייר חוץ מפירותיו מהו" – איבעיא of the second לשון

- 6) מהרש"א on the first איבעיא as explained by רשב"ם
- The first איבעיא involves a מרע שכיב who first said דקל לראשון and intended to be פירותיו לשני but then was נמלך and gave דקל to ראשון
 - The איבעיא is which צד is correct
 - First צד – the דקל was given to himself when he gave the דקל to ראשון
 - Second צד – the דקל wasn't given to himself
- 7) מהרש"א
- We'll establish later in this דיבור that מתנת דקל is the מתנה עיקר relative to פירי מתנת פירי
 - It follows that if the first צד is correct that the דקל was given to himself when the דקל was given to ראשון it's a פשיטות that the דקל was also given to himself afterwards when he gave the פירות to שני – so that the דקל can be חוזר from neither שני nor ראשון
 - It follows also that if צד ב' is correct that when the דקל was given to ראשון he also gave him פירי – the דקל can't be חוזר from ראשון because when ראשון took his מתנה the דקל was still given to himself but the דקל can be חוזר from שני because when שני took his מתנה there was no remaining פירי
- 8) מהרש"א of המשך
- קשיא
 - Why doesn't רשב"ם say that the איבעיא applies where לא נמלך and the דקל at the same time gave דקל לראשון and פירות לשני
 - תירוצ'
 - the same as for בית and דיוטא where it's a פשיטות that the מוכר doesn't leave מקום for himself if he's given the בית and דיוטא at the same time – if the דקל was given away and the פירות at the same time it's a פשיטות that the דקל didn't leave מקום for himself
 - קשיא
 - If the case here is similar to בית and דיוטא – why don't we say the איבעיא here is which מקבל gets the פירי – the same as the איבעיא there is which מקבל gets מקום הוצאת זיזין
 - תירוצ'
 - דקל counts as עיקר relative to פירות so if the דקל was given to himself when the דקל was given to ראשון it's a פשיטות that he was given מקום משׁייר to himself also when he later gave פירות to שני
- 9) מהרש"א of המשך
- הקדמה
 - Return to the second איבעיא

אם תימצא לומר דלאחר לא הוי שׁיור חוץ מפירותיו מהו (1)

סוגיא דנתן דקל חלק ג' תד"ה איבעיא להו

בד"ה איבעיא להו כו' ועוד הרי נתן כל האילן ואיך יש לנו לומר ששייר מקום פירי כו' עכ"ל התם ודאי נמי איירי בנתן כל האילן אלא דאיכא למימר מ"מ דשייר קרקע אבל מקום פירי אין לנו לומר דשייר בנתן כל האילן והוה הכא הפירות דשלב"ל וק"ל:

דף קמח:

רשב"ם ד"ה אמר רב ששת

[דף קמח עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה א"ר ששת כו' כדאמרי' לעיל ידור פלוני בבית זה לא אמר ולא כלום עד דאמר תנו כו' עכ"ל לא ידענא מה שייך ידור פלוני כו' לכאן דהא אי נמי דקאמר תנו דירת בית לפלוני לא מהני מידי משום דהוה דשלב"ל כדאמרינן לעיל עד שיאמר תנו בית זה לפלוני וידור כו' ויש ליישב ודו"ק:

דף קמט.

סוגיא דשכיב מרע שהודה חלק א' תד"ה שכיב מרע שהודה

[דף קמט עמוד א] תוספות בד"ה שכ"מ שהודה כו' ונראה לר"י כו' אף על פי שאנו מוחזקין בו שאין לו מי אמרינן דקני במתנת ש"מ כו' עכ"ל ויש לדקדק דהדרא קושיין לדוכתא דאימא דשלא להשביע אמר כן ואם נאמר בדוקא באנו מוחזקין שאין לו בידו כלום איירי ניהא דלא שייך ביה שלא להשביע אבל לישנא דאע"פ שאנו מוחזקין כו' לא משמע כן ונראה דלא שייך שלא להשביע אלא במת אבל בעמד כי הכא הרי אומר דלא שלא להשביע אמר כן אלא בדרך קנייה וק"ל:

1) דף כט: at סנהדרין in גמרא

שכיב מרע שהודה שחייב מעות לפלניא – לא מצי פלניא להוציא ממון מן יורשין דאדם עשוי שלא להשביע את בניו כלומר להרחיקם מן עין הרע של אחרים

2) גמרא here

a) איבעיא להו שכיב מרע שהודה מהו

b) תא שמע

i) שכיב מרע who was a איסור גיורא to חוב owed רבא

ii) "לודי איסור – רב מרי to חוב advised רב איקא בר' דרב אמי דהלן זווי דרב מרי נינהו וליקנינהו באודיתא"

iii) followed this suggestion and the חוב was transferred איסור

3) רשב"ם

a) The איבעיא of the גמרא is whether the שכיב מרע spoke only בניו שלא להשביע את בניו

b) אדם עשוי שלא להשביע את בניו establishes that סנהדרין in גמרא – קשיא

c) The תירוץ of רשב"ם isn't relevant here

4) תוספות

a) סנהדרין in גמרא from the מופרך is רשב"ם of שיטה holds that ר"י

- b) Instead ר"י says that אודיתא is a form of קנין that applies to any person who is מודה that he owes money לפלוני - ללפלוני - and it's clear that the הודאה actually meant to give a מתנה instead of to make a typical הודאה
- c) The מתנת שכיב מרע is whether an אודיתא by a שכיב מרע counts as a מתנת שכיב מרע from which a former שכיב מרע can be חוזר if he's עומד מחליו – or counts as a מתנת בריא from which the former שכיב מרע can't be חוזר
- d) the גמרא is פושט the איבעיא from איסור whose הודאה while a שכיב מרע must have counted as a מתנת בריא because a גר can't give a מתנת שכיב מרע

5) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) The שכיב מרע from סנהדרין applies also to ר"י – why don't we say that the שכיב מרע acted only בניו שלא להשביע את בניו
- b) תירוצ'
 - i) The קנין applies only if we're מוחזקין that אין בידו כלום – and in that case it can't be that the שכיב מרע intends only to make people think the יתומים won't be wealthy – because people know that in truth the שכיב מרע owes no money and the יתומין will in fact be wealthy
- c) קשיא
 - i) ר"י says the איבעיא applies "אף על פי שאנו מוחזקים בו שאין לו" – this suggests it certainly applies where it's not מוחזקין בו שאין לו and it's possible that the שכיב מרע acted only בניו שלא להשביע את בניו
- d) תירוצ'
 - i) מוחזקין – אין הכי נמי – the reason we don't say שלא להשביע has nothing to do with מוחזקין בו שאין לו
 - ii) Instead the reason is that
 - (1) applied only where the אדם עשוי שלא להשביע את בניו died
 - (2) But here the former שכיב מרע who was עומד מחליו now stands before us and demands to be חוזר because his מתנה was a מתנת שכיב מרע – not because he spoke only בניו שלא להשביע את בניו

סוגיא דשכיב מרע שהודה חלק ב' בא"ד וכן משמע

בא"ד וכן משמע מתוך פר"ח דפירש לודי כו' וקני להו באודיתא כו' עכ"ל לא ידענא מאי משמע להו ראייה לפירוש ר"י מתוך פר"ח טפי מתוך לשון התלמוד שלפנינו והיה נ"ל לכאורה דלא הוה גרסינן בשמעתין מלת ולקנינהו דהשתא ניחא דממלות וקני להו שבפר"ח משמע כפר"י דלפרשב"ם לא שייך לשון קנייה אבל לקמן בתוס' בד"ה ואי אגב קרקע כו' מוכח דהוה גרסי ולקנינהו גם במרדכי נראה דפירוש ר"ח מסכים לפרשב"ם וצ"ע:

- 1) We mentioned earlier this גרסא in our ספרים
 - לודי איסור דהלין זווי דרב מרי נינהו וליקנינהו באודיתא

- 2) תוספות

- a) גרסא has this רבינו חננאל:
- לודי איסור דהנהו דמים דרב מרי ברי' וקני להו באודיתא
- b) The גרסא of רבינו חננאל supports the שיטה of ר"י that אודיתא is a קנין in its own right
- 3) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why is the גרסא of ר"ח more proof to ר"י than the גרסא in our גמרא – after all both גרסאות speak of a קנין
- b) תירוץ
- i) Must be that the גרסא of תוספות in our גמרא didn't include "וליקנינהו"
- c) קשיא
- i) In גורם "וליקנינהו" was תוספות that משמע it's תד"ה ואי אגב קרקע
- d) קשיא Further
- i) ר"י agrees with רשב"ם and not with ר"ח says that מרדכי

סוגיא דשכיב מרע שהודה חלק ג' בא"ד ועוד

בא"ד ועוד י"מ שכ"מ כו' פי' שהודה שיש לו פקדון ביד אחרים והקנהו לזה כו' עכ"ל לכאורה מאי הודאה שייכא בהודה שיש לעצמו פקדון ביד אחר ומה קניה באמירה מועיל לאחר בזה דהא ודאי בכה"ג שיש לאדם פקדון ביד אחר בעי מעמד שלשתן כדמוכח לעיל בכמה דוכתין ונ"ל דכינוי שיש לו לא קאי על הנותן רק על המקבל שזה הנותן הודה שיש לו למקבל פקדון ביד אחר ואף שהוא נתן הפקדון בידו אין הפקדון של עצמו ואף שאנו מוחזקין בזה הפקדון שהוא של הנותן ואינו של המקבל דאל"כ הוה שייך ביה שלא להשביע אלא דבהך הודאה רוצה להקנות לזה המקבל ושוב מצאתי כן במ"י וז"ל ור"י מפרש שכ"מ פי' שידוע לנו שאין פקדון בידו והודה שיש לו פקדון מי אמר כגון דשכ"מ מקני באמירה קני וה"ה בבריא מצי כו' עכ"ל והתוספות שפירשו כן על פקדון שיש לנותן ביד אחרים משום דהשתא הוי דומיא דעובדא דאיסור דמייתי ומה שהוצרכו לומר דבבריא נמי קמיבעי ליה היינו נמי משום דמעובדא דאיסור הא אפילו בבריא פשיט ליה דקני וק"ל:

- 1) מהרש"א of הוה אמינא according to the עוד יש מפרשים of שיטה – תוספות of המשך
- a) The גמרא involves "שכיב מרע שהודה שיש לו פקדון ביד אחרים" – where "שיש לו" refers to the שכיב מרע who is מודה in the sense that he claims that it was he who was a פקדון with the נפקד – and now by אמירה the שכיב מרע is מקנה this פקדון to a מקבל
- b) the איבעיא applies both for שכיב מרע (whether the שכיב מרע was מת or עומד) and the two צדדים of the איבעיא are
- i) נכסים בעין קנין for הודאה in the form of אמירה - צד א' נפקד
- ii) only שלשתן (where the מקנה the נפקד and המקבל are all present) can work as a קנין for נכסים that are held by a נפקד – צד ב'
- c) Note by the way that מעמד שלשתן applies only to נכסים that are בעין – this is why ר"י of שיטה the מעמד שלשתן isn't relevant to

2) מהרש"א

a) קשיא First

- i) It's a טענה – not a הודאה – for a person to say that it was he who was מפקיד a נפקד with a פקדון

b) קשיא Second

- i) Why is this case different from any other פקדון בעין held by a נפקד for which an אמירה by the נותן works only if there is מעמד שלשתן

c) תירוץ

- i) "לו" in מפרשים refers to the מקבל – the נותן says that פקדון he gave to a נפקד actually belongs to the "מקבל" – and since in his אמירה the נותן doesn't directly say that he is being מקנה the פקדון to the מקבל the קנין of שלשתן isn't relevant
- ii) And the איבעיא – both for מתנת בריא and מתנת שכיב מרע – is whether an אמירה in the form of a הודאה counts as a קנין for נכסים בעין

d) Note that

- i) The same איבעיא applies where the נותן himself holds the נכסים בעין and says they belong to פלוני – תוספות mentions that מפרשים ask the איבעיא in a case where the פקדון is held by a נפקד only because in the case of איסור the נכסים were in the hands of רבא
- ii) נכסים בעין the נותן holds agrees that the איבעיא applies also where the נותן holds the נכסים

e) קשיא

- i) For ר"י we explained that the איבעיא applies to a שכיב מרע who is עומד and שלא להשביע את בניו and that's why there is no question of בניו
- ii) But for מפרשים where the איבעיא applies to a שמת מרע and wasn't שלא להשביע את בניו intended שכיב מרע – why don't we say that the שכיב מרע intended בניו – עומד

f) תירוץ

- iii) Must be as noted that דמפרשי אית deal with a case where we know the נכסים belong to the שכיב מרע – so it can't be that the שכיב מרע intends only to make people think the יתומים won't be wealthy because people know that the נכסים belong to the נותן and the יתומין are wealthy

g) שאלה

- i) The איבעיא is worded as "שכיב מרע שהודה מהו"
- ii) so why do מפרשים say that the איבעיא applies both for בריא and שכיב מרע – maybe the איבעיא applies only to שכיב מרע and the גמרא assumes that הודאה doesn't work as a קנין for בריא

h) תירוץ

- i) We established that איסור as a גר couldn't give a שכיב מרע – so it must be that his אמירה worked as a מתנת בריא

תד"ה דקא מגמרו וכל אמצע דיבור שבו

בד"ה דקא מגמרו כו' ד' מאה זוזי לר' אבינא כו' וע"ק מפרק השולח גבי כו' כצ"ל:

דף קמט:

[דף קמט עמוד ב] בא"ד ואף על גב דפריך על רב יוסף בסוף ההוא פרק והא קי"ל כו' ולא פריך עליה דרב כו' ואף על גב דפריך כו' והא קי"ל התם דשכ"מ כו' עכ"ל ר"ל על רב יוסף בס"פ פריך מהא דק"ל מלד"ה ועל רב בתחלת הסוגיא לא פריך מהא דמלד"ה אבל מדש"מ כו' פריך נמי על רב וק"ל:

בא"ד עשיתי פלוני עבדי כו' אר"י וכולך בשטר וא"כ הא דקתני בתר הכי כו' רבי אומר זכה וחכמים אומרים לא זכה אלא כופין כו' עכ"ל הסוגיא שלפנינו התם בפרק השולח ליתא הכי אלא דר"י וכולך בשטר אכולה מלתא קאי גם לא הוזכר שם הא דכופין את היורשים כו' ואולי דגירסא אחרת היה להם שם ודו"ק:

בא"ד למה לי שטר הס"ד ואח"כ מ"ה כן פר"ח שייר קרקע כו' והתוספתא נראה דבשיבוש מתניא כו' ומיהו אין נראה לשבש כו' עכ"ל כצ"ל דברי התוספתא ופירושה עיין לקמן בסמוך בתוספות בד"ה שייר קרקע כו' וק"ל:

בא"ד אין נראה לשבש התוספתא הס"ד ואחר כך מ"ה כל דאיתא בירושה איתא כו' וראיה לדבר מיש מוכר אביו דמוקי ר"י בש"מ ומש"מ שכתב כל נכסיו וכו' עכ"ל כצ"ל ר"ל ר"י בעל התוס' שכתב כן בפרק נושאין על האנוסה ע"ש ובדברי מהרש"ל נפל טעות בדפוס ר' יוחנן במקום ר"י וק"ל:

תוספות ד"ה שייר קרקע וא"ד להך

בד"ה שייר קרקע כו' ור"ש אומר כו' ופי' ר' שמואל דדלמא הוא העבד ששייר ואין נראה לר"י דהא תניא בהדיא בתוספתא ר"ש אומר אפי' אמר כו' עכ"ל כצ"ל וכן מצאתי בתוספות ישנים ומהרש"ל האריך בזה לאין צורך ואין להאריך וק"ל:

בא"ד להך דהכא למימר דפלגין דיבורא כו' ופלוגתייהו פ"ק גמרא גבי ר"מ אומר עכו כו' עכ"ל כצ"ל:

דף קנ.

גמרא ומטלטלא

[דף קנ עמוד א] גמרא ומטלטלא למטלטלא הויא שויר לכתובת אשה מקרקעי כו' כצ"ל:

תוספות ד"ה קרקע

תוס' בד"ה קרקע כל כו' לא יחפור פירשתי לה והס"ד ואח"כ מ"ה וכל היכא דתנן כו' ובד"ה וכמה כל כו' מי פליגת על רב בכל הני הס"ד ואחר כך מ"ה מנה ופרס כו' מנא ליה הס"ד ואח"כ מ"ה ואידי כו' עכ"ל כצ"ל:

דף קנ:

תוספות ד"ה ואלו הן

[דף קנ עמוד ב] בד"ה ואלו הן כו' ר"א אומר תיקרע כתובתה כו' ואף על גב דשטר מברחת נמי איכא פלוגתא כו' עכ"ל כתב מהרש"ל פי' וא"כ מ"ש מברחת עד שתכתוב כל כו' פליג רשב"ג ואמר מקצת ככולו ומ"מ אינה פלוגתא ממש כו' עכ"ל ודבריו דחוקים דאם נאמר דאהא דקאמר כל נכסיה איכא פלוגתא

דרשב"ג סבר דלא תליא מלתא בכל דאפי' במקצת נמי דינא הכי א"כ מה תירצו בהא היכא דגליא דעתיה כו' דמכ"ש תקשי אמאי נקט כל נכסיה דהא במקצת נמי מודו כ"ע היכא דגליא דעתה כו' ואי בלא גליא דעתה קאמר כל נכסיה אם כן הדרא קושיא לדוכתא הא איכא בהא פלוגתא דרשב"ג והיה נראה ליישב דאיכא פלוגתא במברחת היינו רב ענן דפליג התם בכתובות וס"ל דמברחת אפי' בכולה קני והיינו המיתיבי שהביא רשב"ם דהוה ס"ד לרבנן דאפי' בכולה מברחת קני אבל מרשב"ג דס"ל מברחת אפי' במקצת לא קני לא קשיא להו דמ"מ שפיר קאמר דבכל נכסים כ"ע מודו דלא קני ואהא תירצו שפיר דבגליא דעתה כ"ע מודו בכל נכסיה ואף על גב דבגליא דעתה במקצת נמי כ"ע מודו כמ"ש התוס' לקמן מ"מ נקט בכולה משום דלרב נחמן התם בכל נכסיו אף בלא גליא דעתיה לא קני וגם זה קצת דחוק ודו"ק:

1) גמרא

- a) There are five דינים that depend on נכסים – one is that מברחת needs to be all of her נכסים to a לוקח in order for the דין to be לא קני

2) מסכת כתובות in גמרא

- a) holds that even for שטר מברחת קני רב ענן holds that and שמואל – כתבה כולה is שטר מברחת לא קני
- b) קני where ברייתא brings this רב ענן – מיתיבי
- i) כותבת שטר פסים לאחרים דברי רשב"ג
- ii) חכמים אומרים רצה מצחק בה כלומר דקנה
- c) תירוצ
- i) holds that a שטר מברחת is לא קני even where only כתבה even where לא קני is שטר מברחת בן גמליאל נכסים
- ii) say a שטר מברחת is קני where נכסים but if כתבה כל נכסים the כתבה כל נכסים is שיטה and רב נחמן – לא קני

3) in our סוגיא mentions the "מיתיבי" and the ברייתא in which רשב"ג and חכמים are מחולק

4) דף קנא. at גמרא

- a) even for כתבה isn't שטר מברחת – גליא דעתה דמשום אינסובי – if that is מודה רב ענן מקצת

5) תוספות

- a) קשיא
- i) There exists another unrelated דין that applies only if there was נכסים – why doesn't the גמרא list this other דין together with the five that it does list
- b) תירוצ
- i) For the other דין there is a פלוגתא – the גמרא doesn't list דינים where there is a פלוגתא
- c) קשיא
- i) But the גמרא does list מברחת נמי איכא פלוגתא כמו שהביא – דין מברחת רבינו שמואל

- d) תירוצ
- i) "מכל מקום היכא דגליא דעתה דמשום אינסובי הוא מודי כולי עלמא כדאמר לקמן"
- e) תוספות of ביאור and מהרש"א disagree on the מהרש"ל
- 6) מהרש"ל
- a) כתבה "there is a פלוגתא on whether מברחת לא קני that דין asks that for the תוספות
 כתבה מקצת even where לא קני says רבן שמעון בן גמליאל is relevant since כולה"
- b) לא גליא דעתה where applies only כתבה מקצת on פלוגתא תוספות answers that the
- 7) מהרש"א
- a) מהרש"ל to קשיא
- i) The fact that where גליא דעתה all agree that קני לא even where מקצת כתבה makes even less relevant כולה
- 8) תוספות of תירוצ and קשיא of the ביאור – מהרש"א
- a) לא that פלוגתא is that there be no relevant what's to be listed – suggests תוספות that
 also קני says רבן שמעון בן גמליאל that it's not relevant – כתבה כולה where קני
 רבן שמעון בן גמליאל at all from קשיא תוספות asks no – כתבה מקצת
- b) – קני is כתבה כולה who in fact holds that רב ענין from קשיא תוספות asks its
 and תוספות answers that even רב ענין agrees that there's a case where כתבה כולה is
 גליא דעתה – לא קני namely where
- c) קשיא
- i) פלוגתאות apparently refers only to תוספות and רב ענין doesn't refer to רשב"ם
 mentioned by "רבינו שמואל"
- d) תירוצ
- i) רב ענין that קשיא refers to which מיתיבי that We've established that the
 asks רב נחמן and שמואל
- 9) מהרש"א of המשך
- a) קשיא
- i) כתבה than that גליא דעתה that מברחת לא קני it's more relevant for רב ענין Still for
 כולה
- b) תירוצ
- i) because גליא דעתה than כתבה כולה it's more relevant that רב נחמן and רבן For
 לא גליא דעתה even where כתבה כולה לא קני they hold that were
- c) This is the קצת because this itself is a פלוגתא on whether כולה is the
 dominant factor

תד"ה מטלטלין

בד"ה מטלטלין כו' פי' שייחודה לכתובה כו' ולא דמיא להא דאמר לעיל פ' י"ג כו' עכ"ל מדבריהם נראה
 דלא הו' גרסי מטלטלי דכתיבי בכתובתה כמו שהוא בגמרות שלנו אלא מטלטלי דאיתנהו בעיניהו הו'

כו' והשתא ניחא דהוה קשיא להו טפי מההיא דפרק י"נ ממאי דקשיא להו דהא בכולה שמעתין נמי קאמרינן הכי דמטלטלין לא הוי שיור לכתובה אלא משום דהך דשמעתין איכא לאוקמא בליתנהו בעינייהו אבל ההיא דפרק י"נ משמע להו דמיירי באיתנהו הפירות בעינייהו אלא דלא הוו מחוברין כדהוה ס"ד התם ואם כן ע"כ ליכא לפלוגי אלא דהתם איירי דלא ייחדם לכתובה ואמימר מיירי דייחדם לכתובה ודו"ק:

1) תוספות of גרסא according to גמרא

a) says that count as a שיור for certain דינים that aren't relevant here

2) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

i) In גמרא and yet the מטלטלין דאיתנהו בעינייהו the גמרא deals with פרק יש נוחלין מטלטלין לא הוי שיור there says that

b) תירוצ

i) ייחדן לכתובה and that were also איתנהו בעינייהו that are מטלטלין refers to אמימר

ii) in the גמרא deals with בעינייהו that weren't מטלטלין דאיתנהו the יש נוחלין

3) מהרש"א

a) קשיא

i) There are several instances in our פרק מי שמת that say that מטלטלין don't count as a שיור

ii) Why didn't תוספות use these instances in our פרק to prove that אמימר must mean that to count as a שיור the מטלטלין must be both בעינייהו and לכתובה

b) תירוצ

i) We might have explained in error that the cases in our פרק deal with מטלטלין that aren't בעינייהו – but in פרק יש נוחלין it's clear that the גמרא deals with פירות that aren't מחוברין but איתנהו בעינייהו

4) מהרש"א

a) in our דפוסים we are גורס for אמימר that איתנהו בעינייהו count as מטלטלי דכתיבי בכתובה וייחדם לכתובה because if it did it would have realized from the start that both איתנהו בעינייהו and ייחדן are needed for שיור

דף קנא.

רשב"ם ד"ה מלוגא דשטרי

[דף קנא עמוד א] בפרשב"ם בד"ה מלוגא כו' כגון שקנו מידה א"נ בלא קנין וכגון דלא שיירה כו' עכ"ל לכאורה דקנו מידו היינו אפי' בשיור ואם כן מאי קאמר טעמא משום דדברי שכ"מ ככתובין ומסורין דמי הא בקנו מידו ושייר מידי הוה כמתנת בריא לגמרי כדלקמן ויש ליישב דהא שכתב וכגון דלא שיירה קאי נמי אקנו מידה דאז הוי נמי כמתנת ש"מ ועוד יש ליישב בע"א ודו"ק:

1) הקדמה

- a) If a **מרתה** is **שכיב מרע** without **קנין** – no **קנין** is needed and the **מרתה** counts as a **מרתה** **שכיב מרע** even if the **שכיב מרע** decides to make an unnecessary **קנין**
- b) If a **מרתה** is **שכיב מרע** and there is a **קנין** – a **קנין** is needed and the **מרתה** counts as a **מרתה בריא**
- 2) **גמרא**
- a) **מלוגא דשטרי ליהוי לעמרם ברי** and said that a **שכיב מרע** was a **מרתה** **שכיב מרע** **דרב עמרם**
- b) the **מרתה** counted as a **מרתה** **שכיב מרע**
- 3) **רשב"ם**
- a) **מהלך** First
- i) **קנין** made a **מרתה** **שכיב מרע** **דרב עמרם**
- b) **אי נמי** – **מהלך** Second
- i) she made no **קנין** and there was no **שכיב מרע**
- 4) **מהרש"א**
- a) **הקדמה**
- i) **קנין** – applies if **מרתה** made a **קנין** **דרב עמרם** – that **מהלך** first implies that his **מרתה** **שכיב מרע** there was a **שכיב מרע**
- b) **קשיא**
- i) If there was a **שכיב מרע** and a **קנין** was needed the case counts as **מרתה בריא** – why does the **גמרא** say that the **מרתה** was a **מרתה** **שכיב מרע**
- c) **תירוצ**
- i) **מרתה** means that there was no **שכיב מרע** in either **מהלך** but in the first **מהלך** she made an unnecessary while in the second **מהלך** she didn't make an unnecessary **קנין**
- ii) And because no **קנין** was required needed in either case the **מרתה** counts as a **מרתה** **שכיב מרע** for both cases

תוספות ד"ה גליא דעתה

תוס' בד"ה גליא דעתה כו' דאפילו כשהיא תחת בעלה לא קננהו לוקח דפריך התם כו' עכ"ל כצ"ל וכ"ה באשר"י ע"ש:

דף קנא: ודף קנב.

תד"ה מתו וקיימו

[דף קנא עמוד ב] בד"ה מתה וקיימו כו' שיחלוק רבא במה שאומר כו' ולא יסבור שאם עמד אינו חוזר אלא דבעי קנין דהא שמעינן ליה לרב נחמן כו' עכ"ל וכתב מהרש"ל והא בודאי איירי סתמא כל היכא דקונה ש"מ כו' והיינו אף בלא קנין עכ"ל וכפי מה שהבין דבריהם הם תמוהים דטפי תקשי להו בפשיטות אמלתא דרבא דהכא דאמר דבעי קנין ובלא קנין ודאי דאם עמד חוזר ומרב נחמן דלעיל דסתמא איירי אף בלא קנין שמעינן דאינו חוזר גם קשה לדבריו למה נקטו בדבריהם רבא דרב משרשיא ורבינא ה"ל למנקט

בדבריהם גם אם מסתבר להו בקושייתם דליכא למימר דלית ליה הא דרב נחמן דלעיל א"כ איך לא חשו אדבר זה בתירוץ שכתבו ועי"ל כו' דלא בעי קנין ה"ה נמי שסובר שיכול לחזור בו כו' הא רב נחמן דלעיל לית ליה האי סברא דסתמא איירי בלא קנין ואפ"ה קאמר דאם עמד אינו חוזר ואין זה דרך התוס' אבל ביאור דברי התוספות נ"ל דמשמע להו לכאורה דרב משרשיא ורבינא לא פליגי ארבא אלא בהא דקאמר רבא דמתנת ש"מ במקצת בעי קנין ואינהו קאמרי דלא בעי קנין אבל בהא דמתנת ש"מ במקצת אם עמד אם הוא חוזר או אינו חוזר לא פליגי עליה דרבא והשתא מדברי רב משרשיא ורבינא ליכא לאוכחי מידי דאיכא למימר דבלא קנין אם עמד חוזר ולהכי נקט במתני' מת דוקא ודרב נחמן איירי דוקא בקנין ולכך אם עמד אינו חוזר אבל מדברי רבא הוכיחו כי אין נראה שיחלוק רבא כו' ר"ל שיהיה מפליג בזה שאמר רבא הרי הוא כמתנת בריא שלא יסבור כן לענין שאם עמד אינו חוזר כמתנת בריא אלא לענין דבעי קנין אמר דהוי כמתנת בריא אבל אם עמד חוזר אפי' בקנין דבהך מלתא לא הוי כמתנת בריא ואהא קאמרי דהא שמעינן ליה לרב נחמן כו' וא"כ מ"מ בקנין ע"כ אית ליה דאינו חוזר וכיון דע"כ רבא אינו חוזר קאמר רב משרשיא ורבינא נמי אינו חוזר קאמרי למר כדאית ליה בקנין ולדידהו אף בלא קנין דבאינו חוזר לא פליגי עליה דרבא וא"כ אכתי תקשי אמאי נקט מת במתני' וה"ה ממתני' דהכא דקתני בשייר כל שהוא מתנתו קיימת כו' ה"מ לדחויי לכאורה דלית לן למימר לרבא דבעי קנין דאם עמד חוזר אלא דניחא להו לאתויי מרב נחמן דלעיל דבהדיא קאמר אם עמד אינו חוזר אבל מתני' איכא לדחוקי דמתנתו קיימת דוקא במת ובסיפא דלא שייר אין מתנתו קיימת אפילו מת ואפילו בקנין דה"נ אמרינן לקמן לשמואל לפרשב"ם והשתא נמי ניחא שכתבו ועי"ל דסבר המקשה כו' ר"ל דודאי כן הוא לרבא דסבר דבעי קנין כמתנת בריא בהא נמי הוי כמתנת בריא דאם עמד אינו חוזר אבל לפי סברת המקשה דרב משרשיא ורבינא דס"ל דלא הוי כמתנת בריא ולא בעי קנין ה"ה נמי בהא לא הוי כמתנת בריא ואם עמד חוזר ושפיר נקט במתני' דוקא מת ורב נחמן דלעיל דאמר אינו חוזר איירי דוקא בקנין והדברים ברורים לכל מבין ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) חוזר can't be נותן and the קנין only with a מתנת בריא is חל
- b) אם עמד חוזר and קנין without a חל is מתנת שכיב מרע בכולה

2) Second הקדמה – דף קמח: at רב נחמן of מימרא

- a) "מתנת שכיב מרע במקצת אם עמד אינו חוזר"

3) Third הקדמה – of מהרש"ל of שיטה – רב נחמן of מימרא

- a) applies only if אם עמד אינו חוזר without saying whether – דין בסתם says his רב נחמן בעיא קנין is מתנת מקצת
- b) It follows that even if קנין אם עמד אינו חוזר says רב נחמן מתנת מקצת לא בעיא קנין

4) Fourth הקדמה – אמן של בני רוכל of משנה –

- a) At this point in the סוגיא the גמרא assumes that this משנה holds that מתנת שכיב מרע and that חוזר לא בעיא קנין

5) גמרא

- a) doesn't say רבא – "מתנת שכיב מרע במקצת הרי היא כמתנת בריא דבעיא קנין" – רבא whether אם עמד חוזר
- b) לא בעיא קנין says אמן של בני רוכל of משנה The – רבא to רב משרשיא by קשיא
- c) aren't relevant here of שיטה of פרטים – רב משרשיא agrees with רבינא

6) תוספות

- a) רב משרשיא to קשיא

"ואם תאמר לפי סברתו של מקשה [רב משרשיא] אמאי נקט מתה [במשנה] אפילו בלא מתה [ועמדה] נמי כיון דמתנת שכיב מרע במקצת אינו חוזר"

7) מהרש"ל as understood by תוספות

a) רב משרשיא to קשיא

i) Since מתנת בריא counts as a מתנת מקצת בעיא קנין רבא holds that – it's מסתבר that רבא also holds that אם עמד אינו חוזר the same as מתנת בריא – so רב משרשיא should also have asked רבא that the משנה is סותר not only in saying that לא בעיא קנין but also in saying that אם עמד חוזר

ii) תירוצ possible

(1) if רבא had held לא בעיא קנין he also would have held אם עמד חוזר – so רב משרשיא in effect asks that רבא should have said לא בעיא קנין and it would have followed that he'd also have said אם עמד חוזר and be fully consistent with the משנה

iii) תירוצ possible to פירכא

(1) why would רב משרשיא assume that רבא would disagree with רב נחמן who according to מהרש"ל holds בסתם that אם עמד אינו חוזר whether or not בעיא קנין

b) "ועוד יש לומר" of תירוצ

i) רבא can disagree with רב נחמן and if the דין were לא בעיא קנין could say that אם מופרך תירוצ isn't – so that the possible עמד חוזר

8) מהרש"א

a) מהרש"ל to קשיא First

i) Since רבא holds that בעיא קנין it follows בפשיטות that without a קנין the מתנה isn't קיים even if מרע שכב dies and isn't עומד

ii) And תוספות should have asked this more basic קשיא to רבא – how is it that רבא can hold if לא בעיא קנין a מתנה isn't קיים even if מת while רב נחמן holds that if עמד the דין is חוזר אינו even if לא בעיא קנין

b) מהרש"ל to קשיא Second

i) Why doesn't תוספות ask more directly to רב משרשיא and רבינא by way of לטעמך that the משנה that says לא בעיא קנין and אם עמד חוזר isn't consistent with רב נחמן who (according to מהרש"ל) holds that אם עמד אינו חוזר even if לא בעיא קנין

c) מהרש"ל to קשיא Third

i) Since מהרש"ל says תוספות can't accept that רבא disagrees with רב נחמן

ii) how can תוספות in ועוד יש לומר reverse itself and say for רבא in ועוד יש לומר that it's possible for רבא to disagree with רב נחמן

9) תוספות in מהלך – מהרש"א

a) First הקדמה

- i) Neither רב נחמן with מחולק or רב משרשיא ורבינא can be
- b) Second הקדמה
- i) It's possible that רב נחמן says only if the נותן made a קנין – and it doesn't matter whether the נותן made the קנין even if לא בעיא קנין and the קנין wasn't necessary – or that he made the קנין because בעיא קנין
- ii) So רב משרשיא ורבינא - without the reference to רבא that we'll discuss below – can agree with רב נחמן and explain that the משנה deals with where the עומד didn't make a קנין and that's why חוזר
- c) Third הקדמה
- i) Since רבא says – בעיא קנין – the נותן must have made a קנין – and based on רב נחמן who says that חוזר – it must be that רבא holds אם עמד אינו חוזר
- ii) at first assumes that רב משרשיא and רבינא are מחולק with רבא only on whether בעיא קנין but they agree with רבא on whatever רבא holds regarding חזרה – so that if רבא says חוזר – it must be that there was a קנין because רב משרשיא ורבינא – need to hold חוזר even though לא בעיא קנין and in fact there was no קנין
- d) This explains why תוספות based on רבא asks that the משנה that says קנין and לא בעיא קנין that רבא holds and רבינא is a קשיא to רב משרשיא and רבינא
- e) The תירוצ of ר' לוי holds that in fact רב משרשיא and רבינא can say חוזר אם עמד אינו חוזר where there was a קנין – even though רבא says חוזר – it follows that they can again say that רב נחמן holds חוזר only where the שכיב made a קנין even though לא בעיא קנין – so the משנה is no longer a קשיא to רב משרשיא and רבינא
- 10) מהרש"א of המשך
- a) משנה קמו: - הקדמה
- i) מתנת שכיב מרע במקצת מתנתו קיימת – רישא
- ii) מתנת שכיב מרע בכולה אין מתנתו קיימת – סיפא
- b) קשיא
- i) For the מהלך of מהרש"א that תוספות proves from רב נחמן that רבא needs to hold חוזר where there was a קנין
- ii) Why doesn't תוספות rely for this נקודה on the רישא of our משנה that says שכיב מרע במקצת מתנתו קיימת – here too רבא would have to assume that there was a קנין because קנין – and the משנה says מתנתו קיימת presumably to teach that אם עמד אינו חוזר
- c) תירוצ
- i) The משנה prefers to rely on רב נחמן who says directly that חוזר because the משנה might mean מתנתו קיימת only where he died and wasn't חוזר
- d) קשיא

- i) But if מתנתו קיימת in the רישא for במקצת means where he died and wasn't חוזר – then in the סיפא for שכיב בכולה – שכיב מתנתו קיימת would mean that אינה קיימת even where he died – and presumably that's impossible since כולי agree that שכיב מרע בכולה לא בעי קנין
- e) תירוץ
- i) It's possible if the משנה deals with where the שכיב מרע made an unnecessary קנין and follows the שיטה of שמואל at דף קנב. that מתנת שכיב מרע בכולה isn't קיימת if the שכיב מרע made a קנין that's not necessary

תד"ה תנו גט

בד"ה תנו גט כו' ול"ג תן גט דתן גט משמע שנתנו כבר כו' עכ"ל דלשון תן לא משמע כתוב ותן דאחד לא יכתוב גט רק הוא יכול להיות שליח לזכות בו אבל תנו משמע דלשנים אומר שהם יהיו העדים ויכתבו אותו ויעשו שליח ליתנו וק"ל:

בא"ד כל האומר

בא"ד כל האומר תן כזכי דמי היינו כשנתנו כו' והא דקתני תנו גט זה אשמועינן כו' עכ"ל כן הגיה מהרש"ל אבל אין צורך להגיה מלת זה דלפי דברי התוס' דהכא משמע להו דתן בלחוד נמי משמע דהוי הגט בעין כמו שכתבו לעיל מיהו בתוס' פרק קמא דגיטין לא משמע להו הכי רק מזה ק"ל:

בא"ד ואם תאמר

בא"ד ואם תאמר מאי קמשמע לן דאין כו' א"ר זירא בסתם חולקים כו' כצ"ל:

סוגיא דמעמד שלשתן חלק א' בא"ד דקא [לד"ה תנו עיין בחלק ג]

[דף קנב עמוד א] בא"ד דקמ"ל ברישא דאין מעמד שלשתן מועיל בשטר א"כ אף לדידיה תנו דמתני' היינו כתבו ותנו דכה"ג כו' עכ"ל כצ"ל מתוספות ישנים ופי' לדבריהם דאין נראה לומר דאין מעמד שלשתן מועיל בשטר כשהוא בעין וא"כ ע"כ לדידיה דהיינו למאן דמוקי לה בבריא נמי תנו דמתני' היינו כתבו ותנו כמו למאן דמוקי לה בש"מ שהוכיחו התוס' לעיל דאיירי מתני' בכתבו ותנו שאין הגט בעין ובכה"ג לא איצטריך ליה לאשמועינן דלא מהני מעמד ג' בדמיון כה"ג נמי לא מהני מעמד ג' וכתבו שוב ועי"ל כו' כיון דאוקי מתני' בבריא השטר הוי כו' ר"ל די"ל דגם אם השטר הוא בעין אשמעינן דאין מועיל מעמד ג' דאיכא לאוקמא דמיירי שאינו באותה שעה ברשות הנפקד כו' א"נ שאין הנפקד כו' ומהרש"ל הגיה לפי דרכו וכתב דהאי ועי"ל כו' אינו מלשון התוס' ואין צורך ואין להאריך:

With the assistance of R' Tzvi Braha and R' Mordechai Faham

- ### 1) 'הקדמות א'

בריא שאמר תנו מנה לפלוני באופן דליכא מעמד שלשתן – לא יתנו לאחר שמת הנותן
דכבר פקע רשות הנותן

מנה שהקנה נותן למקבל במעמד שלשתן – יתנו לאחר מיתה דחשיב כאלו נתנה בשעת הקנין לפני שפקע רשות הנותן

- ## 2) הקדמה ב'

מעמד שלשתן לא מהני להקנות דבר שאינו בעין

- ### 3) הקדמה ג'

דברי שכיב מרע ככתובין ומסורין דמי – אבל אין גט לאחר מיתה ולכן לגט אשה ולגט שיחרור לא מהני הא דככתובין וכמסורין דמי – ואין לגט כח לגרש או לשחרר אלא אלו מטי לידי' דמקבל בחיי נותן

4) הקדמה ד'

היכא דקתני אשר נותן אמר "כתבו ותנו" איזו שטר למקבל מדובר בשטר דאכתי אינו בעין

היכא דקתני אשר נותן אמר "תנו" דבר למקבל מדובר בדבר דאכתי אינו בעין אי לאו דאמרין דכיוון למימר כתבו ותנו ולעולם אינו בעין

5) משנה בגיטין

רישא – האומר תנו גט לאשתי ושטר שחרור לעבדי ומת – לא יתנו לאחר מיתה

סיפא – האומר תנו מנה לפלוני – יתנו לאחר מיתה

רישא – תנו גט לא יתנו לאחר מיתה	סיפא – תנו מנה יתנו לאחר מיתה
---------------------------------	-------------------------------

6) גיטין in גמרא

a) רב זביד of שיטה

- based on a מתנת בריא deals with רישא not relevant here it must be that the סיפא is דומה to the רישא and also deals with מתנת בריא – and it's מסתבר that the סיפא is the דין because the מנה was בעין at the time of the נתינה and the נתינה was completed by שלשתן when the בריא said תנו before he died
- note that we haven't yet explained for רב זביד why the דין in the רישא is that לא יתנו לאחר מיתה

רישא – תנו גט לא יתנו לאחר מיתה	סיפא – תנו מנה יתנו לאחר מיתה
מתנת בריא ואכתי לא איתפרש טעמי'	מתנת בריא במעמד שלשתן לדבר שבעין

b) גיטין in תוספות as explained by רב פפא of שיטה

- the מתנת שכיב מרע that counts as ככתובין and the סיפא both deal with רישא – שטר – of a מתנה – the רישא deals with a שטר – בעין – even for a thing that's not – it follows that תנו in the רישא for שטר actually means כתבו ותנו for a שטר that's not בעין
- The רישא teaches for שטר that – although דמי ומסורין – still דברי שכיב מרע ככתובין ומסורין דמי – because לא יתנו לאחר מיתה

רישא – תנו גט לא יתנו לאחר מיתה	סיפא – תנו מנה יתנו לאחר מיתה
מתנת בריא ואכתי לא איתפרש טעמי'	מתנת בריא במעמד שלשתן לדבר שבעין
מתנת ש"מ לשטר אפילו שאינו בעין בכתבו ותנו דאף על גב דככתובין ומסורין דמי מכל מקום לא יתנו לאחר מיתה דאין גט לאחר מיתה	מתנת ש"מ ככתובין ומסורין דמי לגבי מנה דלית בי' חסרון דאין גט לאחר מיתה

7) בא"ד דקמ"ל at מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

- We've established for רב זביד that רישא לרישא – סיפא דומיא לרישא – so presumably the רישא deals with מעמד שלשתן the same as the סיפא

- ii) so why in the **סיפא** for **לא יתנו לאחר מיתה** that **דין** is the **גט** for **רישא** while in the **סיפא** for **יתנו לאחר מיתה** that **דין** is that **מנה**
- b) **תירוץ** Possible
- i) The **רישא** deals with where the **שטר** is **בעין** and the **בריא** said **תנו** – not **כתבו ותנו**
- ii) And the **רישא** teaches that the **קנין** of **מעמד שלשתן** isn't available for a **שטר** even though the **שטר** is **בעין**
- c) **פירכא**
- i) "**אין נראה**" that the **קנין** of **מעמד שלשתן** isn't available for a **שטר** even where the **שטר** is **בעין**
- d) **תירוץ**
- i) Must be that in the **רישא** the **דין** is **לא יתנו** because the **שטר** isn't **בעין** and the **בריא** said **כתבו ותנו** the same as for **רב פפא** – and we've established that there is no **דבר שאינו בעין** for a **קנין במעמד שלשתן**
- e) **שאלה**
- i) Then what **חידוש** does the **רישא** teach by dealing with **שטר** instead of **ממון** as in the **סיפא**
- ii) After all – if all that the **רישא** teaches is that there's no **מעמד שלשתן** for an object that's not **בעין** – the **משנה** could have taught the same **דין** for a **מנה** that's not **בעין**
- f) **תשובה**
- i) The **חידוש** of the **רישא** is that even if **יתומים** are willing to be **נותן** the **שטר** to the **מקבל** they shouldn't do so because **לאחר מיתה** **אין גט** and the **גט** can't bring about **שיחרור** or **גירושין**
- ii) Note that his point is similar to the same **חידוש** that **רב פפא** derives from the **רישא**

סיפא – תנו מנה יתנו לאחר מיתה	רישא – תנו גט לא יתנו לאחר מיתה	
מתנת בריא במעמד שלשתן לדבר שבין	מתנת בריא כתבו ותנו ולא קנה במעמד שלשתן לפי שאינו ב עין ואף אלו ניהא להו ליתומים ליתנו למקבל לא יתנהו לו דאין גט לאחר מיתה	רב זביד
מתנה ש"מ ככתובין ומסורין דמי [באופן דלא דנין בגט לאחר מיתה]	מתנת ש"מ לשטר אפילו שאינו בעין בכתבו ותנו דאף על גב דכתובין ומסורין דמי מכל מקום לא יתנו לאחר מיתה דאין גט לאחר מיתה	רב פפא

- g) **קשיא**
- i) We established for **רב זביד** that the **רישא** and the **סיפא** must be **דומה**
- ii) How can he now say that the **רישא** teaches **לאחר מיתה** and the **סיפא** teaches the **דין** of **מעמד שלשתן**
- h) **תירוץ**
- i) For **רב זביד** it's enough of a **דמיון** that the **רישא** and **סיפא** both deal with the same **בריא** – namely a **גברא**

8) מהרש"א as explained by תוספות of המשך

a) Refer back to the "פירכא" mentioned earlier and the "תירוך" possible

i) Possible תירוך

(1) The רישא deals with where the שטר is בעין and the בריא said תנו – not כתבו ותנו

(2) And the רישא teaches that the קנין of שלשתן isn't available for a שטר even though the שטר is בעין

ii) פירכא

(1) "אין נראה" that the קנין of שלשתן isn't available for a שטר even where the שטר is בעין

b) פירכא to the "ועוד יש לומר" of תירוך

i) the פירכא doesn't apply because the רישא for רב זביד teaches that – where the facts are "שאינו באותה שעה" whose details aren't relevant here – מעמד שלשתן for a שטר isn't כשטר – meaning מעמד שלשתן for a שטר works only to transfer the זכותי of the שטר but can't transfer the זכותים written into the שטר

ii) It follows that both the רישא and the סיפא teach דינים of מעמד שלשתן and are דומות completely

ועוד יש לומר	רישא – תנו גט לא יתנו לאחר מיתה	סיפא – תנו מנה יתנו לאחר מיתה
רב זביד	מתנת בריא דאמר תנו ומדובר בשטר בעין וקמ"ל אשר "באינו באותה שעה" לא מהני מ"ש לשטר אף כשהוא בעין אלא להעביר הנייר ולא להעביר זכותי שטר	מתנת בריא במעמד שלשתן לדבר שבעין
רב פפא	מתנת ש"מ לשטר אפילו שאינו בעין בכתבו ותנו דמ"מ ככתובין ומסורין דמי ואעפ"כ לא יתנו לאחר מיתה דאין גט לאחר מיתה	מתנה ש"מ ככתובין ומסורין דמי [באופן דלא דנין בגט לאחר מיתה]

סוגיא דמעמד שלשתן חלק ב' בא"ד ומיהו

בא"ד מיהו אין נראה להעמיד רישא בפלוגתא כו' עכ"ל ר"ל כיון דלא מצינו דפליגי אמוראי ברישא אלא בסיפא לית לן למימר דפליגי נמי ברישא אלא דכ"ע הרישא בכתבו ותנו כן נראה מתוס' דפ"ק דגיטין ומהרש"ל פי' בזה דרך אחרת ולא ידענו מי דחקו וק"ל:

1) בא"ד לעיל at מהרש"א as explained by תוספות of המשך

a) דיבור of חלק א' in ועוד יש לומר of תירוך to פירכא

i) the רישא of מציאות in מחלוקת אמוראים brings about ועוד יש לומר of מהלך since רב זביד says the רישא deals with תנו for a שטר that's בעין while רב פפא says the רישא can deal also with ותנו and a שטר that's not בעין

ii) So the first תירוך of תוספות is preferable because it holds for both רב זביד and רב פפא that the רישא deals with כתבו ותנו and teaches that גט לאחר מיתה

סוגיא דמעמד שלשתן חלק ג' תוספות ד"ה תנו מנה

בד"ה תנו מנה כו' אבל למאן דמוקי לה התם בבריא ובמעמד ג' כו' עכ"ל יש לדקדק למאן דמוקי לה התם בבריא תקשי ליה אמאי נקט מת דבלא מת נמי במעמד שלשתן קני כמו שהקשו התוספות לעיל לפי סברת

המקשה ויש ליישב כיון דלא מת לא הוי רבותא טפי ממת איכא למימר שפיר דנקט ומת אידי דרישא דתנו גט דלא יתנו לאחר מיתה אבל לפי סברת המקשה דאירי בש"מ ולא מת הוי רבותא טפי ממת לא ה"ל למתני מת משום אידי דרישא ודו"ק:

- 1) First of the משנה of בני רוכל – סיפא – הקדמה
 - a) מתנת שכיב מרע במקצת לא בעיא קנין ואם מת מתנתו קיימת
- 2) Second of the משנה – ד"ה מתה – תוספות דף קנא:
 - a) קשיא
 - i) the רבותא that חוזר אינו חוזר should have taught the greater משנה
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות ask the same קשיא to the סיפא of the ברייתא according to is נותן – where there is a מעמד שלשתן – רב זביד after the קנין – so the סיפא ought to have said only "יתנו" without adding "לאחר מיתה"
 - b) תירוצ
 - i) the סיפא – אין גט לאחר מיתה מת to teach that רישא the אידי needs to deal with מת also deals with מת
 - c) קשיא
 - i) The רישא of the משנה of בני רוכל also needs to deal with מת for a reason not relevant here
 - ii) So why doesn't תוספות at דף קנא: answer that the אידי there deals with מת the סיפא there also deals with מתה
 - d) תירוצ
 - i) For רבותא it's a רבותא to hold that if "עמד ולא מת אינו חוזר" – and we'd expect the משנה to teach this רבותא by not mentioning ומתה – instead of mentioning מתה because of אידי
 - ii) While for רב זביד it's not a רבותא that a בריא can't be חוזר where there was אידי because of מת mentions משנה and we can accept that the משנה mentions מת because of אידי

סוגיא מתנת ש"מ שכתב בה קנין חלק א' תד"ה מתנת שכיב מרע

בד"ה מתנת ש"מ כו' ועוד דלשמואל כו' ה"ה נמי דאין קנין כו' א"כ מתני' כו' היינו בקנין איך יועיל לשמואל כו' עכ"ל צ"ע מאי קשיא להו לפרשב"ם ממתנת ש"מ במקצת דבעי קנין אמתנת ש"מ בכולה דלא בעי קנין ול"ל לאקנויי בסודר אלא דמתנת ש"מ הוא מקנה לו לאחר מיתה ואין קנין לאחר מיתה כפרשב"ם בהדיא דבהכי מפליג בין מתנת ש"מ בכולה ובין מתנת ש"מ במקצת דבעי קנין וה"ל כמתנת בריא דאין דעתו להקנות לאחר מיתה ונראה לפרש דברייהם דמסיפא קשיא להו דקתני לא שייר כל שהוא דאין מתנתו מתנה וחוזר אם עמד אבל אם מת קנה כדמשמע בכולה שמעתין ולשמואל אף לאחר מיתה לא יקנה משום דאין קנין לאחר מיתה ומתני' ע"כ בקנין איירי כמו שהוכיחו מהרישא דבמקצת מתנתו מתנה דקי"ל דבעי קנין כמ"ש התוס' לעיל ובהכי ניחא לקמן בתוס' שכתבו בשם רבינו יעקב דרישא איירי

בקנין והסיפא איירי בלא קנין דלפי דרכו יתיישב קושיית התוס' דהכא בין לרב ובין לשמואל אבל אי הוה קשיא להו הכא לשמואל מרישא לא יתיישב לפי' רבינו יעקב קושיית התוס' לשמואל ודו"ק:

1) First הקדמה – שכיב מרע שכתב כל נכסיו לא בעי קנין –

2) Second הקדמה – משנה at: קמו: דף

a) רישא – שכיב מרע שכתב מקצת נכסיו מתנתו קיימת

b) סיפא – ואם כתב כל נכסיו אין מתנתו קיימת כלומר דאם עמד חוזר

3) Third הקדמה – גמרא at: קנא: דף

a) הלכתא מתנת שכיב מרע במקצת בעיא קנין

4) גמרא of the לשון

"מתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין" – בי רב משמי' דרב אמרי "ארכבי אתרי ריכשי" דקונה ואם עמד אינו חוזר – שמואל אומר לא ידענא מאי אדון בה דיכול להיות דאינו קונה כל עיקר

5) רשב"ם

a) The מתנת שכיב מרע בכלולה applies to שמואל and רב מחלוקת between שכיב מרע made a קנין that wasn't needed – שמואל says that because the שכיב מרע made the קנין even though it wasn't needed we're חושש that מיתה and נתכוין להקנותו לאחר מיתה אין קנין לאחר מיתה

b) The מחלוקת applies whether or not there is a שטר

6) רשב"ם to קשיא – תוספות

a) For רב

i) Since the רישא of the משנה on מקצת must deal with where there's a קנין it's even though the קנין wasn't necessary that the סיפא on כולה also deals with where the שכיב מרע made a קנין even though the קנין wasn't necessary

ii) and for רב why does the משנה say קיימת אין מתנתו קיימת in the sense of חוזר אם עמד חוזר

b) For שמואל

i) We established in the הקדמה that שכיב מרע במקצת בעי קנין

ii) why does the רישא of the משנה say for במקצת that מתנתו קיימת and even if עמד שמא לא גמר להקנותו אלא לאחר that חושש to be חושש here too ought to be – אינו חוזר מיתה

iii) the following קשיא by מהרש"א is obvious

7) מהרש"א

a) שמואל for תוספות of קשיא to קשיא

i) has explained that it's only for קולה – where no קנין is necessary – that an unnecessary קנין makes us be חושש that the שכיב מרע is מיתה

b) תירוצ

- i) asks its קשיא from the סיפא of the משנה on שכיב מרע בכולה where there's no שויר and where the משנה says אם עמד חוזר and implies that if מת then the קונה is מקבל
- ii) and – the same as תוספות says in its קשיא for רב – it's משמע that
 - (1) since the רישא on מקצת must deal with where there's a קנין
 - (2) the סיפא deals also with where there's a קנין even though this קנין isn't necessary
- 8) רבינו יעקב of שיטה – תוספות
 - a) that because the רישא deals with a קנין the סיפא also deals with a קנין – in fact the מקצת on רישא deals with where there's a קנין and the סיפא on כולה deals with where there's no קנין
 - b) this מהלך is מיישב the קושיות of תוספות
- 9) מהרש"א of המשך
 - a) The מהלך of יעקב רבינו supports what מהרש"א said earlier that the קשיא of תוספות to רב for תוספות of קשיא the same as the סיפא on כולה is based on the רשב"ם

סוגיא מתנת ש"מ שכתב בה קנין חלק ב' בא"ד ודוחק

בא"ד ודוחק להעמיד משנתינו במיפה כחו וכגון שאמר דבסמוך לא משמע הכי כו' עכ"ל לפי רשב"ם דבקנין לחוד נמי נאמר דאין קנין לאחר מיתה דוחק הוא להעמיד משנתינו דוקא במיפה כחו עם הקנין וכגון שאמר כן בעל פה דבסמוך לא משמע הכי דליהוי בעי ייפוי כח עם הקנין לחוד והיינו מדפסקינן מתנת ש"מ במקצת בעי קנין ולא קאמר נמי דבעי ייפוי כח ולשיטת התוס' דלקמן דמפלגי בקנין עם השטר בין שהקנין בתוך השטר בין שאינו בתוך השטר אמרינן דאין שטר לאחר מיתה לשמואל אבל בקנין לחוד לא אמרינן הכי ומהני שפיר בלא ייפוי כח כפסקא דלעיל דבעי קנין ולא קאמר דבעי נמי ייפוי כח השתא שפיר מתני' איירי ביפוי כח כההיא דשמואל דלקמן בש"מ שכתב כל נכסיו כו' אף על פי שקנו כו' דמתני' נמי דהכותב כל נכסיו כו' קתני דאיירי נמי בקנין עם השטר וכ"כ התוספות בהדיא בפרק אף על פי לשיטת ריב"ם דמתני' דהכא איירי בקנין עם השטר ובייפוי כח כההיא דשמואל דלקמן ובהכי ניחא דפסיקא להו לתוס' לקמן לרב בקנין עם השטר אלא שאינו בתוך השטר דהוי גרעון כח דאם עמד חוזר והיינו ממתני' דהכא דאיירי קנין עם השטר וקתני בסיפא בלא שייר דאם עמד חוזר ודו"ק:

- 1) תוספות of המשך
 - a) שמואל for רשב"ם on תוספות of קשיא to תירוצ'
 - i) The reason why in the סיפא for כולה the מתנה is קיימת if מת is because the משנה deals with where there was כח ייפוי
 - ii) A ייפוי כח can also be made על פה – so that this תירוצ' applies even though רשב"ם said earlier that the דינים of רב and שמואל apply also where there's no שטר altogether
 - b) מהרש"א as explained by פירכא
 - i) This is because דוחק
 - (1) the הלכה mentioned earlier for במקצת שכיב מרע is that קנין which implies that only קנין בעיא and no ייפוי

ייפוי a where there's a מקצת on משנה of the רישא and since (2) it's מסתבר that in the סיפא of the משנה that deals with כולה there also is כח – כח
no ייפוי כח

2) גמרא of המשך

a) שמואל to קשיא

והא אמר רב יהודה אמר שמואל שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים אע"פ שקנו מידו
עמד חוזר אבל במת קנה

b) תירוצ

i) שמואל says that ייפוי כח there's no where it's only – שאני התם דמיירי במיפה את כחו
לא ידענא מאי אידון בה

3) מהרש"א as explained by ר"י of שיטה – תוספות

a) שטר and קנין there is a where there is no שטר

i) For both רב and שמואל מהני קנין is – מתנת שכיב מרע בכולה
אם עמד חוזר – ייפוי כח and
ii) For both רב and שמואל מהני קנין is דין – מתנת שכיב מרע במקצת
אם עמד אינו חוזר and ייפוי כח

4) מהרש"א

a) This is consistent with מהרש"א in the דיבור that the הלכה that מרע מתנת שכיב
implies that only a קנין is needed and a ייפוי כח isn't needed

5) ר"י of שיטה of המשך

a) שטר as well as a קנין in case where there is a שטר and רב are מחולק

i) – אם עמד אינו חוזר and ארכבי' אתרי ריכשי then כתוב בשטר קנין is – if רב says
the isn't בשטר קנין is of the מקבל is גרע and עמד חוזר
ii) קנין whether or not the מתנה isn't קיימת and לא ידענא מאי אידון בה שמואל
כתוב בשטר is

b) – קנין and שטר a where there's a שטר and רב both for משנה The
כתוב wasn't קנין where the משנה רב for – that the difference
במיפה כחו and שמואל the משנה deals with – and for שטר and that's why
מתנתו קיימת that's why

6) מהרש"א

a) קשיא

i) Why does ר"י accept for his own שיטה that the סיפא of the משנה on כולה can
deal with כח but ר"י didn't accept for רשב"ם that the סיפא deals with כח

b) תירוצ

i) For רשב"ם who says that שמואל holds that even a קנין alone without שטר can
cause a מתנה not to be חל it's a דוחק to say that there was a כח with a מתנה
– and besides we've established from the לשון of the הלכה that it's בעל פה

רישא as in the קנין where there was a מקצת is required for ייפוי כח that no מסתבר of the משנה so for רשב"ם we need to presume too that no ייפוי כח is required for in the סיפא even if there was a קנין

- ii) if שמואל and רב that for both הלכה from the דיוק in fact accepts based on the ר"י there is a קנין and no שטר the מתנה is קיימת even for כולה where no קנין is needed and without כח – and for שמואל the משנה the same as שמואל deals with where there was a שטר as well as a קנין and the reason that the מתנה is nevertheless קיימת is because there was כח

דף קנב:

סוגיא מתנת ש"מ שכתב בה קנין חלק ג' בא"ד ואף על גב

[דף קנב עמוד ב] בא"ד ואף על גב דליכא קנין בשטר כו' דאית ליה דקנין בשטר כו' דקנין בשטר גרעון כח כו' שסובר למעלה אבל דוחק הוא לומר דשמואל כו' עכ"ל כצ"ל והד"א ור"ל דהשתא דמפלגין בין קנין עם השטר ובין קנין לחוד דמהני ביה לשמואל אפי' בלא ייפוי כח כדפסקי' הלכתא לעיל ומתני' מיירי בקנין עם השטר ובייפוי כח כמ"ש התוס' בפרק אף על פי אבל דוחק לומר דלא מפלג בין קנין לחוד ובין קנין עם השטר וטעמא דמתניתין בייפוי כח דהא פסקינן לעיל בקנין לחוד בלא ייפוי כח וכמ"ש לעיל וק"ל:

תד"ה כתב וזיכה ובא"ד פסידא

בד"ה כתב וזיכה כו' דאי במסירה לא היה אומר רב שאינו כו' שאני אומר כתובים היו ונמלך עליהם כו' עכ"ל כצ"ל מהכא ה"מ נמי לאוכחי דבלא מסירה לאו כלום היא וק"ל:
בא"ד פסידא דבתרייתא זכי כו' דהא לרב גרידא הוא כו' ובד"ה שלחו ליה כו' וההיא דכתב וזיכה היינו מסר כפי' ר"ח כו' עכ"ל כצ"ל:

דף קנג.

[דף קנג עמוד א] בא"ד אפי' לא שייר נמי כיון כו' ובסיפא דתני לא שייר כו' דליכא קנין על כן נראה כו' וגם מה שפי' ר"ח דמשנתנו כו' עכ"ל כצ"ל למה שהגיה מהרש"ל כאן ר"ח במקום ר"ח א"א לומר כן דהא בשם רבינו יעקב שהוא ר"ח כבר כתבו התוס' לעיל בהדיא דרישא דמתני' ודאי איירי בקנין ולא הוה רב חולק על פסק ההלכה דמתנת ש"מ במקצת בעי קנין אבל ודאי אלו דברי ר"ח הם דבעי לפרש דכולה מתני' איירי בלא קנין וכ"ה בתוספות ישנים ר"ח וק"ל:

עיין בד"ה מתנת שכיב מרע שכתב בה קנין חלק א'

בא"ד וקשה

בא"ד וקשה אמאי דפסיק כו' ומתניתין בדקנו מיניה כו' ואין נראה כלל כו' כצ"ל:

דף קנג:

תוספות ד"ה ר' נתן

[דף קנג עמוד ב] בד"ה ר' נתן כו' חוששין לקידוש שניהם וקאמר כו' מייתי מר' נתן לרבה כו' ומסיפא נמי דקתני אם ש"מ כו' להך סוגיא סברא דהתם עכ"ל לו בד"ה בימות הגשמים כו' כדקתני בתוספתא שהביא ר"ח כו' משתרד רביעה שניה לאו כו' בסוף פרק מרובה מהלכים כו' עכ"ל כצ"ל:

תד"ה אמר רבא

בד"ה אמר רבא לא שנו כו' ונראה דחולק בענין זה כו' א"כ כו' ושמא כדברי רבי ר"ל כדאיתא בירושלמי עלה כו' וחכ"א בא לישאל בימות החמה כו' ונראה לר"י לפרש לא כו' כצ"ל מתוספות ישנים ונ"ל לפרש דבריהם משום דר"ח בפירושו סתם דבריו לומר דלענין טומאה קאי אלא שהתוס' הבינו לעיל דבריו דאם עברו על הטומאה ימות הגשמים אף אם נכנס בודאי בימות החמה הוי רה"י והקשו ע"ז למה יחשב רה"י כו' ועוד למה אמר רבא דבריו בכאן כו' וע"ז כתבו שוב דכל זה לא קשיא לפי מה שפר"ח דרבא חולק אדר"א ולא כתב יותר אלא שיש לפרש דבריו דמדחלק רבא בענין זה כו' ושמא בירושלמי ר"ל עלה כדברי רבי דהיינו כפי שהביאו לקמן לפנינו בשם ר"י דאיירי בספק לו אם נכנס בימות החמה או בימות הגשמים ולזה נתכוין גם ר"ח בפירושו בסתימת דבריו לקצר במקום שהיה לו להאריך ולזה לא כתבו התוס' ולרבי נראה לפרש כו' כחולק על פי' ר"ח אלא ונראה לרבי לפרש לא כו' דאפשר דלזה גם נתכוין ר"ח ודו"ק:

1) First הקדמה

- a) ספק טומאה ברה"י ספיקו טמא – ספק טומאה ברה"ר ספיקו טהור

2) Second הקדמה

- a) בקעה מסוייגת בגדר סביב – בימות החמה רשות הרבים לטומאה – בימות הגשמים רשות היחיד לטומאה

3) Third הקדמה

- a) ר' נתן – בתר השתא and בתר חזקה would be decided one way ספק If a goes בתר השתא

4) גמרא

- a) ר' אלעזר
- i) It follows from ר' נתן that if a person doesn't know whether he entered a בקעה in ימות החמה or in ימות הגשמים – if the person comes to ב"ד when the בקעה is רשות הרבים he's טהור and if the person comes to ב"ד in ימות הגשמים he's טמא when the בקעה is רשות היחיד

b) רבא

לא שנו אלא שלא עברו עליה ימות הגשמים אבל עברו עלי' ימות הגשמים רשות היחיד לכאן ולכאן

5) "רבא חולק אדר' אלעזר" – רבינו חננאל of לשון

6) מהרש"א as explained by תוספות

- a) first assumed that ר"ח holds that if the טומאה was in the בקעה during any disagrees תוספות – ימות החמה even in ימות הגשמים counts as רשות היחיד with this מהלך for reasons not relevant here
- b) then says that because of the סתימת לשון of ר"ח it's possible that this is the מהלך of ר"ח
- i) disagrees with ר' אלעזר רבא who says that for ר' נתן we always go בתר השתא for ספק טומאה

- ii) Instead we only go ב"ד if the שואל comes to ב"ד in ימות החמה and he is unsure whether he entered the בקעה in this ימות החמה or in the preceding ימות הגשמים – so that the nearest season is ימות החמה and we can rely on ב"ד to say he's טהור
 - iii) but where the שואל comes to us in ימות החמה of year 2 and knows that he didn't enter the בקעה in ימות החמה of year 2 but is unsure whether he entered in ימות הגשמים of year 1 or in the ימות הגשמים that followed – we don't go ב"ד and say the שואל is טהור – because ימות הגשמים are the days nearest to השתא in which the שואל might have entered the בקעה
- 7) מהרש"א
- a) ירושלמי afterwards that ר"י – בעל התוספות – says that ר"י – the רבי of ירושלמי – follows this שיטה
 - b) This מהלך explains why תוספות says that ר"י holds that רבא disagrees with אלעזר – and also explains why בעל התוספות doesn't say "ולרבי נראה לפרש" which would have implied that ר"י disagrees with ר"י – and instead says "ונראה לרבי לפרש" to teach that ר"י agrees with ר"י and explains the מהלך of ר"י
 - c) Note also that instead of "ושמא כדברי ר' יוחנן רצה לומר כדאיתא בירושלמי" is מהרש"א "ושמא כדברי ר' יוחנן רצה לומר כדאיתא בירושלמי": גורס